

ANALIZA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA DRUŠTVA ERICSSON NIKOLA TESLA D.D.

Žanić, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:105546>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-06**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVO

Lucija Žanić

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA DRUŠTVA ERICSSON
NIKOLA TESLA D.D.

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2020.

Lucija Žanić

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA DRUŠTVA ERICSSON
NIKOLA TESLA D.D.
FINANCIAL STATEMENT ANALYSIS OF COMPANY
ERICSSON NIKOLA TESLA

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Preddiplomski stručni studij Ugostiteljstvo

Kolegij: Poslovne financije

Mentor: dr.sc. Nikolina Smajla, prof. visoke škole

Matični broj studenta: 0618617038

Karlovac, rujan 2020.

Zahvala:

Zahvaljujem se svojoj mentorici dr.sc. Nikolini Smajla na iskazanom povjerenju, vodstvu i korisnim sugestijama tijekom izrade ovog rada. Također, hvala Vam što ste uvijek imali vremena i strpljenja za moje upite.

Hvala svim dugogodišnjim i novim prijateljima i kolegama koji su bili uz mene u dobrim i lošim trenucima te mi uljepšali i olakšali ovo razdoblje studiranja.

I na kraju, hvala cijeloj mojoj obitelji na razumijevanju i podršci, a posebno majci koja me uvijek ohrabivala i vjerovala u mene.

L.Ž.

SAŽETAK

Tema ovog završnog rada je analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja na primjeru društva Ericsson Nikola Tesla d.d.. U teorijskom dijelu rada objašnjen je sam pojam financijskih izvještaja te su ukratko opisani svaki od postojećih temeljnih financijskih izvještaja, kao i obveznici njihovog sastavljanja te korisnici. Nadalje, u teorijskom dijelu objašnjeni su pojam i vrste financijske analize te su klasificirani pokazatelji analize. Spomenuti pokazatelji su potom izračunati i interpretirani u praktičnom dijelu na temelju informacija dobivenih iz financijskih izvještaja društva Ericsson Nikola Tesla d.d. Temeljem provedene financijske analize, u zaključnom dijelu, doneseni su zaključci o uspješnosti poslovanja spomenutog društva.

Ključne riječi: analiza financijskih izvještaja, financijska analiza, pokazatelji, društvo Ericsson Nikola Tesla d.d.

SUMMARY

The topic of this final work is the financial statements analysis using financial indicators through a practical example of joint stock company Ericsson Nikola Tesla. The theoretical part explains the concept and types of financial analysis, and also classifies the financial indicators. The mentioned indicators were then calculated and interpreted in the practical part using information obtained from the financial statements of company Ericsson Nikola Tesla. Based on the conducted analysis, conclusions on the condition and success of the mentioned company are presented in the concluding part.

Keywords: financial statements analysis, financial analysis, indicators, joint stock company Ericsson Nikola Tesla

Sadržaj

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja	1
1.3. Struktura rada.....	1
2. POJAM FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	2
2.1. Temeljni financijski izvještaji	2
2.1.1. <i>Bilanca</i>	2
2.1.2. <i>Račun dobiti i gubitka</i>	6
2.1.3. <i>Izveštaj o novčanom toku</i>	9
2.1.4. <i>Izveštaj o promjenama kapitala</i>	11
2.1.5. <i>Bilješke uz financijske izvještaje</i>	11
2.2. Obveznici sastavljanja financijskih izvještaja.....	12
2.3. Korisnici financijskih izvještaja	13
3. ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	14
3.1. Pojam i svrha financijske analize	14
3.2. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja	15
3.3. Analiza financijskih izvještaja pomoću pokazatelja.....	15
3.3.1. <i>Pokazatelji likvidnosti</i>	17
3.3.2. <i>Pokazatelji zaduženosti</i>	18
3.3.3. <i>Pokazatelji aktivnosti</i>	20
3.3.4. <i>Pokazatelji ekonomičnosti</i>	21
3.3.5. <i>Pokazatelji profitabilnosti</i>	21
3.3.6. <i>Pokazatelji investiranja</i>	23
4. ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA DRUŠTVA ERICSSON NIKOLA TESLA D.D. ZA RAZDOBLJE OD 2015. DO 2019. GODINE	25
4.1. Općenito o društvu Ericsson Nikola Tesla d.d.	25
4.2. Horizontalna analiza konsolidiranih izvještaja poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine	37
4.2.1. <i>Horizontalna analiza bilance poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.</i>	37
4.2.2. <i>Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.</i>	44
4.3. Vertikalna analiza konsolidiranih izvještaja poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine	48
4.3.1. <i>Vertikalna analiza bilance poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.</i>	49
4.3.2. <i>Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.</i>	55
4.4. Analiza konsolidiranih izvještaja poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. putem financijskih pokazatelja za razdoblje od 2015. do 2019. godine	60

4.4.1. Likvidnost poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.	60
4.4.2. Zaduzenost poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.	61
4.4.3. Aktivnost poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.	62
4.4.4. Ekonomičnost poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.	63
4.4.5. Profitabilnost poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.	63
4.4.6. Investiranje poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.	64
5. ZAKLJUČAK	66
POPIS LITERATURE.....	68
POPIS ILUSTRACIJA	70

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog završnog rada je analiza financijskih izvještaja društva Ericsson Nikola Tesla d.d., odnosno analiza poslovne uspješnosti spomenutog društva pomoću financijskih pokazatelja. Cilj rada je objasniti temeljne financijske izvještaje i tehnike financijske analize, analizirati poslovanje poduzeća u razdoblju od 2015. do 2019. godine te prikazati promjene do kojih je došlo u promatranom razdoblju. Na temelju financijske analize društva može se zaključiti kako je ono poslovalo te što bi se eventualno trebalo promijeniti i/ili poboljšati kako bi poslovanje bilo što uspješnije u budućnosti.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Osnova za provođenje analize su sekundarni izvori podataka, odnosno financijski izvještaji preuzeti sa službene stranice poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d., Internetske stranice FINA-e te stručna literatura koja se bavi tematikom analize financijskih izvještaja.

Za potrebe ovog završnog rada korištene su razne metode prikupljanja. Prilikom izrade teorijskog dijela korištena je metoda deskripcije kako bi se opisali i objasnili određeni financijski pojmovi te metoda kompilacije pomoću koje se koristilo rezultatima tuđih istraživačkih radova, stavova i zaključaka. U praktičnom dijelu rada korištene su metoda analize, metoda sinteze i metoda komparacije. Metodom analize složeniji pojmovi raščlanjivali su se na jednostavnije elemente kako bi se analizirali temeljni financijski izvještaji poduzeća, dok su se pomoću metode sinteze obuhvatili jednostavniji zaključci ne bi se došlo do složenijih. Metodom komparacije usporedili su se rezultati poslovanja poduzeća u promatranom razdoblju.

1.3. Struktura rada

Ovaj završni rad sastoji se od dva osnovna dijela, teorijskog i praktičnog. Rad obuhvaća pet poglavlja, popis literature, slika i tablica. U uvodnom poglavlju navode se predmet i cilj rada, izvori podataka i metode korištene prilikom njegove izrade te sama struktura rada. Drugi i treći dio rada odnose se na teorijsku osnovu. U drugom poglavlju objašnjavaju se temeljni financijski izvještaji, obveznici njihovog sastavljanja te korisnici tih izvještaja, dok se u trećem poglavlju temeljito opisuju pojam i svrha financijske analize, horizontalna i vertikalna analiza te financijski pokazatelji. Četvrto poglavlje odnosi se na praktični dio rada. Na samom početku poglavlja dani su opći podaci o poduzeću Ericsson Nikola Tesla, a zatim su prikazani rezultati provedenih analiza konsolidiranih izvještaja te rezultati financijske analize pomoću pokazatelja. U zaključnom dijelu rada, odnosno petom poglavlju, iznesena su zaključna razmatranja o ukupnom poslovanju poduzeća kroz promatrano razdoblje od 2015. do 2019. godine.

2. POJAM FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Temeljni financijski izvještaji

„Financijski izvještaji su izvještaji o financijskom stanju i financijskom prometu poduzetnika. Financijski izvještaj koji daje informacije o financijskom stanju poduzetnika naziva se bilanca, a financijski izvještaji koji daju informacije o financijskom prometu poduzetnika nazivaju se račun dobitka i gubitka te izvještaj o novčanom toku. Financijski izvještaji koji daju „pomoćne“ informacije nazivaju se izvještaj o promjeni glavnice i bilješke uz financijske izvještaje.“¹

Financijski izvještaji predstavljaju javno dostupni izvor informacija o rezultatima poslovnih transakcija kako unutarnjim tako i vanjskim korisnicima.

Zakonom o računovodstvu u Republici Hrvatskoj propisano je da temeljne financijske izvještaje čine:

- bilanca (izvještaj o financijskom položaju)
- račun dobiti i gubitka
- izvještaj o novčanim tokovima
- izvještaj o promjenama glavnice (kapitala)
- bilješke uz financijske izvještaje

Financijski izvještaji omogućuju uvid u različite aspekte poslovanja i međusobno su različiti, ali su povezani te se dopunjuju. Zaokružena cjelina poslovanja društva dobije se kada se svi navedeni financijski izvještaji promatraju zajedno te na taj način prikazuju poslovanje društva u cjelini. S obzirom na veličinu poduzetnika, mikro i mali poduzetnici obvezni su sastavljati račun dobiti i gubitka, bilancu i bilješke uz financijske izvještaje, dok su srednji i veliki poduzetnici obvezni sastavljati sve financijske izvještaje.

2.1.1. Bilanca

Prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, elementi koji su u izravnom odnosu mjerenjem financijskog položaja jesu sredstva (imovina), obveze i glavnica (kapital).² Ti elementi ubrajaju se u izvještaj koji se zove bilanca.

Bilanca se uobičajeno definira kao financijski izvještaj koji sistematizirano prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala u određenom vremenskom trenutku te je upravo zato ona temeljni financijski izvještaj koji prikazuje financijski položaj poduzeća i podlogu za ocjenu sigurnosti poslovanja.³ S obzirom da prikazuje stanje u određenom vremenskom trenutku, bilanca je izvještaj stanja, a ne izvještaj toka.

¹ Bešvir, B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, Zagreb: RRiF plus, 2008., str. 9.

² Međunarodni standardi financijskog izvještavanja 2004., prijevod s engleskog jezika, HZRFD, Zagreb, 2004., str. 32.

³ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L.: Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 53.

Poduzeća imaju obvezu sastavljanja bilance na početku svake poslovne godine, te sastavljanja završne bilance na kraju iste.

Tablicom 1. koja slijedi u nastavku prikazana je struktura bilance prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN, br. 95/16):

Tablica 1. Struktura bilance

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Oznaka pozicije	Naziv pozicije
	AKTIVA		PASIVA
A)	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	A)	KAPITAL I REZERVE
B)	DUGOTRAJNA IMOVINA	I.	Temeljni (upisani) kapital
I.	Nematerijalna imovina	II.	Kapitalne rezerve
II.	Materijalna imovina	III.	Rezerve iz dobiti
III.	Dugotrajna financijska imovina	IV.	Revalorizacijske rezerve
IV.	Potraživanja	V.	Rezerve fer vrijednosti
V.	Odgođena porezna imovina	VI.	Zadržana dobit ili preneseni gubitak
C)	KRATKOTRAJNA IMOVINA	VII.	Dobit ili gubitak poslovne godine
I.	Zalihe	VIII.	Manjinski (nekontrolirajući) interesi
II.	Potraživanja	B)	REZERVIRANJA
III.	Kratkotrajna financijska imovina	C)	DUGOROČNE OBVEZE
IV.	Novac u banci i blagajni	D)	KRATKOROČNE OBVEZE
D)	PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	E)	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA
E)	UKUPNO AKTIVA	F)	UKUPNO PASIVA
F)	IZVANBILANČNI ZAPISI	G)	IZVANBILANČNI ZAPISI

Izvor: izrada autora, prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, (21.7.2020.)

Iz Tablice 1 vidljivo je da se bilanca sastoji od dva dijela, aktive i pasive. Aktiva bilance prikaz je imovine kojom društvo raspolaže, dok pasiva prikazuje porijeklo te imovine. U bilanci uvijek mora biti ravnoteža, tj. ukupna imovina mora biti jednaka svojim izvorima. Bilanca je izvještaj koji predstavlja polazište za ocjenu zaduženosti poduzeća tako što prikazuje resurse kojima poduzeće raspolaže za obavljanje osnovne djelatnosti i izvore tih resursa.⁴

Redosljed unosa pozicija u bilancu odnosno struktura aktive i pasive zavisi o određenim kriterijima. Uobičajeno je da se pozicije aktive unose prema kriteriju unovčivosti (likvidnosti), a pozicije pasive prema kriteriju dospijeca (ročnosti).⁵ Podaci u bilanci temeljeni su na povijesnim troškovima, a ne na općim vrijednostima te zbog toga daju samo opću

⁴ Ježovita, A., Žager, L., Ocjena zaduženosti poduzeća pokazateljima profitabilnosti, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, Ekonomski fakultet Zagreb, Zagreb, 2014., str.2.

⁵ Vukičević, M., Odošić, S., Osnove financija, Zaprešić: Visoka škola za poslovanje i upravljanje „Baltazar Adam Krčelić“, 2011., str. 19.

procjenu vrijednosti tvrtke. Analiza bilance osigurava prikaz poslovanja i položaja poduzeća te mogući rizik solventnosti i likvidnosti.

Prema podacima iz Tablice 1, aktiva bilance sastoji se od: potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital, dugotrajne imovine, kratkotrajne imovine, plaćenih troškova budućeg razdoblja i obračunatih prihoda te izvanbilančnih zapisa.

Imovina predstavlja ekonomske resurse kojima se poduzeće koristi u ostvarivanju svoje djelatnosti te se u bilanci prikazuju samo oni resursi koji u skladu s računovodstvenim propisima zadovoljavaju određene uvjete kao što su:⁶

- resurs je u vlasništvu poduzeća
- ima mjerljivu vrijednost
- od resursa se može očekivati buduća ekonomska korist.

Također, bitno je napomenuti da se imovina u bilanci ne prikazuje po tržišnim vrijednostima, već se prilikom nabave bilježi po trošku tj. nabavnoj vrijednosti. Naknadno se, prilikom sastavljanja bilance, iskazuje po tzv. fer vrijednosti, sukladno računovodstvenim standardima.

Prema pojavnom obliku, imovina se sistematizira na:⁷

- materijalnu imovinu (fizički, materijalni oblik - zgrade, postrojenja, oprema,..) i
- nematerijalnu imovinu (nije vidljiva okom - patenti, licence, koncesije,..).

Također, imovina se sistematizira i prema funkciji koju obavlja u poslovnom procesu, odnosno prema vremenu očekivane transformacije u novčani oblik. Prema navedenom, imovina se sistematizira u dvije osnovne grupe:⁸

- kratkotrajna imovina (tekuća ili obrtna imovina),
- dugotrajna imovina (stalna ili fiksna imovina).

Kratkotrajna imovina je dio ukupne imovine koji će se pretvoriti u novčani oblik u razdoblju kraćem od godine dana.⁹ Prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja kratkotrajna imovina dijeli se na:¹⁰

- zalihe (sirovine i materijal, proizvodnja u tijeku, gotovi proizvodi, trgovačka roba, predujmovi za zalihe, dugotrajna imovina namijenjena prodaji, biološka imovina),
- potraživanja (potraživanja od kupaca, potraživanja za dane predujmove, potraživanja od zaposlenih),
- kratkotrajna financijska imovina (dani kratkoročni krediti, zajmovi povezanim poduzećima, primljeni kratkoročni vrijednosni papiri),
- novac (novac u banci i blagajni).

Dugotrajna ili stalna imovina je dio imovine koji se pretvara u novčani oblik u razdoblju duljem od jedne godine te se, u pravilu, postupno troši (amortizira) i zadržava svoj javni

⁶ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 54.

⁷ Ibidem, str. 55.

⁸ Ibidem, str. 55.

⁹ Vance, E., D., Financial analysis & decision making, The McGraw – Hill Companies, Inc, 2003., str. 7

¹⁰ Pervan, I., Menadžersko računovodstvo, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2014., str. 4

oblik tijekom čitavog korisnog vijeka uporabe.¹¹ Prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, dugotrajna imovina dijeli se na:

- nematerijalna imovina (izdaci za istraživanje i razvoj, koncesije, patenti, licencije, robne marke, softver, goodwill, predujmovi za nabavu nematerijalne imovine, nematerijalna imovina u pripremi, ostala nematerijalna imovina),
- materijalna imovina (zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema, alati, pogonski inventar i transportna imovina, predujmovi za materijalnu imovinu, materijalna imovina u pripremi, ulaganja u nekretnine, ostala materijalna imovina),
- dugotrajna financijska imovina (ulaganja u povezana društva, dugoročni vrijednosni papiri, dani dugoročni krediti),
- potraživanja (potraživanja od povezanih poduzeća).

Aktivu bilance također čine i plaćeni troškovi budućeg razdoblja koji se odnose na razdoblje koje slijedi nakon datuma na koji je izrađena bilanca. Uz njih, u aktivu bilance spada i nedospjela naplata prihoda koju čine ostvareni prihodi koji će se naplatiti u razdoblju nakon datuma na koji je izrađena bilanca.

Pasiva bilance daje nam informacije o vrijednosti obveza na određeni datum te informacije o vrijednosti kapitala poduzetnika.¹² Ona daje uvid u izvore iz kojih je financirana imovina iskazana u aktivu bilance, a oni se dijele na vlastite i tuđe izvore. Prema podacima iz Tablice 1, pasiva bilance sastoji se od: kapitala, rezerviranja, dugoročnih i kratkoročnih obveza, odgođenog plaćanja i prihoda od budućeg razdoblja te izvanbilančnih zapisa.

Kapital se definira kao ostatak imovine nakon odbitka svih obveza, odnosno on predstavlja razliku ukupne vrijednosti imovine i ukupne vrijednosti obveza. Sastoji se od:¹³

- temeljnog (upisanog) kapitala - početni kapital upisan u sudski registar,
- kapitalnih rezervi - dio kapitala koji se ostvaruje realizacijom dionica odnosno udjela, iznad nominalne vrijednosti upisanog kapitala, odnosno iznad troška stjecanja trezorskih dionica, kao i dodatno uplaćeni kapital,
- rezervi iz dobiti - dio kapitala koji se formira iz dobiti poduzetnika za različite namjene,
- revalorizacijskih rezervi - dio kapitala koji nastaje ponovnom procjenom imovine iznad postojeće knjigovodstvene vrijednosti,
- rezervi fer vrijednosti,
- zadržane dobit ili prenesenog gubitak - dio dobiti prethodnih razdoblja koje ostaju poduzetniku nakon raspoređivanja rezerve, isplate dividendi ili udjela u dobiti, umanjena za gubitke prethodnih razdoblja,
- dobiti ili gubitka poslovne godine - dio kapitala kao rezultat viška prihoda nad rashodima, tj, višak rashoda nad prihodima ostvarenih u tekućem obračunskom razdoblju nakon obračuna poreza na dobit,
- manjinskih (ne kontrolirajući) interesa.

¹¹ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L.: Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 57.

¹² Bešvir, B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RRiF Plus, 2008, str. 15

¹³ Pervan, I., Menadžersko računovodstvo, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2014., str. 4

Dugoročne obveze obuhvaćaju sve obveze koje dospijevaju na naplatu u roku duljem od godine dana.¹⁴ Prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN, br. 96/15), dugoročne obveze sastoje se od:¹⁵

- obveza prema poduzetnicima unutar grupe za primljene robe i usluge,
- obveza za zajmove, depozite i sl.,
- obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama,
- obveza za predujmove,
- obveza prema dobavljačima,
- obveza po vrijednosnim papirima,
- odgođenih poreznih obveza itd.

Kratkoročne obveze čine obveze koje je potrebno podmiriti u kraćem roku, tj. u roku koji je kraći od godine dana.¹⁶ Prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN, br. 96/15), dugoročne obveze sastoje se od:¹⁷

- obveza prema poduzetnicima unutar grupe za primljene robe i usluge,
- obveza za zajmove, depozite i sl.,
- obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama,
- obveza za predujmove,
- obveza prema dobavljačima,
- obveza po vrijednosnim papirima (čekovi, mjenice, obveznice, komercijalni zapisi),
- obveza prema zaposlenicima,
- obveza za poreze, doprinose i slična davanja,
- obveza po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji,
- obveza s osnove udjela u rezultat itd.

2.1.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka izvještaj je o uspješnosti poslovanja koja se uobičajeno definira kao sposobnost ostvarivanja ciljeva, najčešće profitabilnih. Za razliku od bilance koja prikazuje financijski položaj u određenom vremenskom trenutku, račun dobiti i gubitka daje nam uvid u aktivnosti poduzeća u određenom vremenskom razdoblju.¹⁸

Račun dobiti i gubitka sastoji se od nekoliko elemenata, a to su:

- ukupni prihodi,
- ukupni rashodi
- dobit ili gubitak prije oporezivanja
- porez na dobitak
- dobit ili gubitak razdoblja (poslije oporezivanja)

¹⁴ Žager, K., Mamić Sačec, I., Sever, S., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 59.

¹⁵ Pervan, I., Menadžersko računovodstvo, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2014., str. 6.

¹⁶ Žager, K., Mamić Sačec, I., Sever, S., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 59.

¹⁷ Pervan, I., Menadžersko računovodstvo, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2014., str. 5.

¹⁸ Žager, K., Mamić Sačec, I., Sever, S., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 67.

Prema tome, račun dobiti i gubitka je financijski izvještaj koji nam govori koliko je prihoda i rashoda ostvareno u određenom vremenskom razdoblju te koliko iznosi ostvarena dobit, odnosno gubitak.¹⁹

Prihod predstavlja povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku povećanja imovine, priljeva ili smanjenja obveza što rezultira povećanjem kapitala.

Za priznavanje prihoda vrijedi načelo nastanka događaja zato što se on knjiži na temelju ispostavljenog računa, bez obzira što će naplata uslijediti naknadno. Zbog toga je prihod novac ili njegov ekvivalent koji je naplaćen ili će se naplatiti naknadno temeljem isporuke dobara i usluga, umanjen za PDV koji se ne uključuje u prihod.²⁰

Prihodi nastaju od prodaje i pružanja usluga, kamata, dividendi, povećanja imovine, dobitaka koji udovoljavaju definiciji prihoda te podmirenjem i otpisom obveza.²¹ Ovisno o tome nastaju li redovno u poslovanju ili se javljaju povremeno, prihodi se dijele na redovne (poslovni i financijski) i izvanredne.

Redovni prihodi ostvaruju se prodajom proizvoda, odnosno njihovom realizacijom na tržištu. Mogu nastati i prodajom trgovačke robe ili pružanjem usluga, ovisno o prirodi poslovanja poslovnog subjekta. Redovni prihodi su zapravo poslovni prihodi i u strukturi prihoda čine najznačajniji dio.

Financijski prihodi također pripadaju redovnim приходima, a njihov rezultat su ulaganja viška raspoloživih novčanih sredstava u dionice, obveznice i sl. Javljaju se u obliku pozitivnih kamata, pozitivnih tečajnih razlika te prihoda ostvarenih od financijskih ulaganja u povezane poslovne sustave.

Izvanredni prihodi su oni koji se ne pojavljuju redovito pa se ne mogu planirati ni predvidjeti. Takvi prihodi ne nastaju ovisno o svrsi i cilju poslovanja, a najčešći oblici takvih prihoda su neplanirano smanjenje obveza, neplanirano povećanje imovine, inventurni viškovi, otpis obveza i sl.

Rashod predstavlja smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva imovine ili stvaranja novih obveza. Oni utječu na smanjenje glavnice ili kapitala poduzeća. U vrijednost rashoda uključuje se i vrijednost utrošaka (ljudski rad, sirovine, strojevi, energija i sl.) koji su bili potrebni za stvaranje poslovnih učinaka, odnosno gotovih proizvoda.

Sukladno приходima, rashodi se također dijele na redovne (poslovne i financijske) i izvanredne.

Poslovni rashodi nastaju kao posljedica obavljanja glavne djelatnosti poduzeća, te se samim time pojavljuju redovito, a čine ih troškovi sadržani u prodanim proizvodima, troškovi razdoblja, nabavna vrijednost prodajne robe i sl. Struktura im ovisi o vrsti djelatnosti kojom se poduzeće bavi te o metodi obračuna troškova.²²

¹⁹ Ibidem, str. 67.

²⁰ Belak, V., Profesionalno računovodstvo: prema MSFI i Hrvatskim poreznim standardima, Zgombić & Partneri, Zagreb, 2006., str. 60.

²¹ Ibidem, str. 59.

²² Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 72.

Financijski rashodi nastaju uglavnom kao posljedica korištenja tuđih novčanih sredstava, a najčešće su to kamate za korištenje tuđih sredstava, negativne tečajne razlike, korekcije vrijednosti (smanjenje) financijskih plasmana i slično.²³

Pod izvanrednim rashodima podrazumijevamo one koji ne nastaju redovito u poslovanju i teško se predviđaju, ali za posljedicu imaju smanjenje vrijednosti imovine ili povećanje obveza. Najčešći oblici izvanrednih rashoda su otuđenje imovine, kazne, štete, korekcije rashoda iz prethodnih godina i sl.

Prema Zakonu o porezu na dobit, dobit prije oporezivanja predstavlja razliku između prihoda i rashoda. Porez na dobit u Republici Hrvatskoj obračunava se i plaća po stopama od 12% ili 18% (ovisno o visini ostvarenih prihoda) na utvrđenu poreznu osnovicu koja predstavlja dobit uvećanu i umanjenu prema odredbama Zakona o porezu na dobit.

Dobit ili gubitak razdoblja daje nam informaciju o iznosu dobiti ili gubitka određenog obračunskog razdoblja. Dobiva se tako da se računovodstvena dobit umanjuje za porez na dobit. Dobit poslije oporezivanja predstavlja vlastiti kapital društva te se može isplatiti vlasnicima u obliku dobiti ili dividende ili može ostati u društvu za daljnje korištenje u poslovanju.

Prikaz računa dobiti i gubitka može biti jednostrani ili dvostrani račun. Najčešće se koristi jednostrani račun zbog veće iskazne moći, tj. takav oblik omogućuje segmentiranje prihoda i rashoda, odnosno iskazivanje financijskog rezultata prema vrstama aktivnosti.

U nastavku slijedi Tablica u kojoj je prikazana jedna od mogućih shema računa dobiti i gubitka.

Tablica 2. Struktura računa dobiti i gubitka

RAČUN DOBITI I GUBITKA	
A	POSLOVNI PRIHODI
B	POSLOVNI RASHODI
C	DOBIT IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI
D	FINANCIJSKI PRIHODI
E	FINANCIJSKI RASHODI
F	DOBIT IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI
G	IZVANREDNI (OSTALI) PRIHODI
H	IZVANREDNI (OSTALI) RASHODI
I	DOBIT IZ IZVANREDNIH (OSTALIH) AKTIVNOSTI
J	BRUTO DOBIT
K	POREZ NA DOBIT
L	NETO DOBIT

Izvor: grafički prikaz autora prema podacima, Žager, K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, str. 78.

²³ Ibidem, str. 72.

2.1.3. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku je sastavni dio temeljnih financijskih izvještaja koji pokazuje izvore pribavljanja i načine uporabe novca.²⁴

„Za razliku od bilance i izvještaja o dobiti, izvještaj o novčanom toku temelji se na novcu i novčanim surogatima. Primarna je svrha ovog izvještaja da osigura korisnicima informacije o novčanim primitcima i izdancima jednoga obračunskog razdoblja. Izvještaj o novčanom toku treba pomoći investitorima i kreditorima za ocjenu: sposobnosti subjekta da ostvari budući pozitivni novčani tok, sposobnosti poslovnog subjekta da podmiri obveze i isplati dividende, razloga zbog kojih se razlikuju dobit i novčani tok i novčanih i nenovčanih aspekata investicijskih i financijskih transakcija.”²⁵

Prema kriterijima Zakona o računovodstvu, ovaj izvještaj dužna su sastavljati sva poduzeća osim onih koji ulaze u skupinu malih poduzetnika.

Novčani tokovi se u izvještaju o novčanom toku klasificiraju prema sljedećim aktivnostima:²⁶

1. Poslovne aktivnosti - glavne aktivnosti poduzeća koje najznačajnije utječu na financijski rezultat poduzeća. Najčešći novčani primici i izdaci od poslovnih aktivnosti su:

- novčani primici po osnovi prodaje proizvedenih proizvoda ili pruženih usluga
- novčani primici od provizija, subvencija i raznih drugih naknada,
- novčani primici od osiguravajućih društava,
- novčani izdaci dobavljačima za isporučenu robu ili usluge,
- novčani izdaci za zaposlene,
- novčani izdaci vezani za poreze i doprinose,
- novčani izdaci za premije osiguranja i sl.

2. Investicijske aktivnosti - odnose se na promjene na stavkama dugotrajne imovine koju čine četiri osnovne podskupine (nematerijalna imovina, materijalna imovina, financijska imovina (plasmani novca na rok duži od jedne godine), te potraživanja čiji je rok dospijanja također duži od jedne godine). Primici i izdaci novca po osnovi investicijskih aktivnosti su:

- novčani primici od prodaje nekretnina, opreme, postrojenja i druge materijalne i nematerijalne imovine,
- novčani primici od povrata danih kredita drugima,
- novčani primici od prodaje dionica, obveznica drugih poduzeća,
- novčani izdaci za nabavku nekretnina, opreme i druge materijalne i nematerijalne imovine,
- novčani izdaci po osnovi kredita danih drugima,
- novčani izdaci za kupovinu dionica ili obveznica drugih subjekata i sl.

3. Financijske aktivnosti - vezane su uz financiranje poslovanja, a kao najčešće transakcije javljaju se:

- novčani primici od emisije dionica,

²⁴ Ibidem, str. 81.

²⁵ Gulin, D. et al., Upravljačko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika - RRIIF, 2011., str. 447.

²⁶ Vujević, I., Analiza financijskih izvještaja, Sveučilišna knjižnica u Splitu, ST - Tisak, 2009., str.51-52

- novčani primici od emisije obveznica i drugih vrijednosnih papira,
- novčani primici od primljenih kredita,
- novčani izdaci za otkup vlastitih dionica,
- novčani izdaci za dividende, kamate i sl.
- novčani izdaci po osnovi otplate kredita i sl.

Izveštaj o novčanom toku može biti sastavljen na temelju dvije metode, to su direktna ili indirektna metoda.

Direktnom metodom objavljuju se ukupni primici i ukupni izdaci novca razvrstani po osnovnim aktivnostima (poslovnim, financijskim i investicijskim), dok se kod indirektna metode poslovne aktivnosti ne iskazuju kao bruto primici i izdaci novca, nego se neto dobit ili gubitak usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode. S obzirom da je za većinu korisnika izvještaj po direktnoj metodi razumljiviji, u pravilu se sva suvremena rješenja zalažu za primjenu direktne metode.²⁷

U sljedećoj tablici prikazan je izgled izvještaja sastavljenog na osnovi direktne metode.

Tablica 3. Izvještaj o novčanom toku (direktna metoda)

IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU za razdoblje 1.1.-31.12.20x1.	
A	POSLOVNE AKTIVNOSTI
	1. Primici iz poslovnih aktivnosti
	2. Izdaci iz poslovnih aktivnosti
	3. Neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti
B	INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI
	1. Primici iz investicijskih aktivnosti
	2. Izdaci iz investicijskih aktivnosti
	3. Neto novčani tok iz investicijskih aktivnosti
C	FINANCIJSKE AKTIVNOSTI
	1. Primici iz financijskih aktivnosti
	2. Izdaci iz financijskih aktivnosti
	3. Neto novčani tok iz financijskih aktivnosti
D	UKUPNO NETO NOVČANI TOK
E	NOVAC NA POČETKU RAZDOBLJA
F	NOVAC NA KRAJU RAZDOBLJA

Izvor: grafički prikaz autora prema podacima, Žager, K. i dr.,
Analiza financijskih izvještaja, str. 86., (21.7.2020.)

Neto povećanje odnosno smanjenje novca je pozicija u izvještaju o novčanom toku koja nam daje informaciju je li poduzetnih svojim poslovanjem u određenom obračunskom razdoblju ostvario povećanje ili smanjenje novca u odnosu na iznos novca koji je imao na početku

²⁷ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L.: Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 85.

obračunskog razdoblja. Izračunava se tako da se od ukupnih novčanih primitaka iz sve tri aktivnosti oduzmu ukupni novčani izdaci iz sve tri aktivnosti.²⁸

2.1.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala (vlasničke glavnice) čini sastavni dio temeljnih financijskih izvještaja. Svrha ovog izvještaja je prikaz promjena kapitala (glavnice) koje su nastale između dva obračunska razdoblja, tj. dva datuma bilance. Na taj način ovaj izvještaj daje podlogu za prosudbu kvalitete dijela bilančne strukture.

Mali poduzetnici izvještaj o promjenama kapitala sastavljaju prema vlastitoj odluci, dok je on za srednje i velike poduzetnike obavezan.

Prema MRS-u 1, u ovom se izvještaju moraju posebno iskazati sljedeće pozicije:²⁹

- dobit ili gubitak razdoblja,
- sve stavke prihoda ili rashoda, dobiti i gubitaka koje prema zahtjevima drugih standarda treba direktno priznati u kapital te njihov ukupni iznos,
- učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka,
- dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi,
- iznos zadržane dobiti ili gubitka na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar tog razdoblja,
- usklađenja svake druge pozicije kapitala, kao npr. premije na dionice i rezerve na početku i na kraju razdoblja uz posebno, pojedinačno prikazivanje takvih promjena.

Promjene na stavkama kapitala mogu biti višestruke, ali njihova kvaliteta nije ista. Najznačajnije promjene u kapitalu proizlaze iz zadržane dobiti čiji se iznos povećava stvaranjem dobiti, a smanjuje za iznos ostvarenog gubitka te za iznos dividendi. Budući da u razdoblju od početka do kraja obračunskog razdoblja nastaju poslovni događaji koji uzrokuju povećanje i smanjenje vrijednosti kapitala, izvještaj o promjenama kapitala daje vlasnicima i investitorima uvid u te promjene i događaje koji su uzrokovali povećanje odnosno smanjenje komponenata kapitala.

Svrha izvještaja je dati informacije o promjenama neto vrijednosti poduzeća, odnosno bogatstva dioničara.³⁰

2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje sadržavaju sve one informacije koje se direktno ne vide iz temeljnih izvještaja, a nužne su za njihovo razumijevanje i ocjenu poslovanja poduzeća. Pomoću njih prezentiraju se dodatne informacije koje su preduvjet za bolju kvalitetu i upotrebljivost računovodstvenih informacija.

²⁸ Bešvir, B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb, RRiF Plus, 2008., str. 29.

²⁹ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 87.

³⁰ Vujević, I., Analiza financijskih izvještaja, Sveučilišna knjižnica u Splitu, ST - Tisak, 2009., str. 64

„Bilješke dodatno pojašnjavaju neke ili sve pozicije u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o novčanom toku te izvještaju o promjenama vlasničke glavnice, kao i objašnjenja onih stavki koje ne zadovoljavaju uvjete priznavanja u temeljnim financijskim izvještajima. Najčešće se sastoje od tri dijela, a to su: podaci o poduzeću, pojašnjenja pojedinih pozicija u financijskim izvještajima te korištene računovodstvene politike, zbog razumijevanja prezentiranih financijskih izvještaja.“³¹

Oblik, sadržaj i opseg bilježaka uz financijske izvještaje nije propisan već ga poduzetnici sastavljaju sukladno svojim potrebama i vodeći računa o svrsi tih bilježaka. S obzirom da one daju dopunske informacije koje nisu vidljive iz brojčanih podataka drugih financijskih izvještaja, bilješke su često ključni financijski izvještaji za korisnike. O bilješkama često ovisi konačni cilj i svrha financijskih izvještaja koji moraju pružiti istinit i pouzdan pregled imovine, obveza i kapitala, novčanih tokova te rezultata poslovanja poduzeća.

2.2. Obveznici sastavljanja financijskih izvještaja

Prema Zakonu o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20), obveznici sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja su poduzetnici i to:³²

- trgovačko društva i trgovac pojedinac određeni propisima koji uređuju trgovačka društva,
- podružnica poduzetnika sa sjedištem u drugoj državi članici ili trećoj državi, u Republici Hrvatskoj, kako je određeno propisima kojima se uređuju trgovačka društva,
- poslovne jedinice poduzetnika sa sjedištem u drugoj državi članici ili trećoj državi ako prema propisima te države ne postoji obveza vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja financijskih izvještaja te poslovna jedinica poduzetnika iz države članice ili treće države koji su obveznici poreza na dobit sukladno propisima kojima se uređuju porezi, osim odredbi kojima se uređuje konsolidacija godišnjih financijskih izvještaja, revizija godišnjih financijskih izvještaja, godišnje izvješće i javna objava.
- sve pravne i fizičke osobe koje su obveznici poreza na dobit.

Prema ovome, srednji i veliki poduzetnici dužni su sastavljati sve propisane financijske izvještaje (bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjeni vlasničke glavnice te bilješke uz financijske izvještaje), dok su mikro i mala poduzeća obvezna sastavljati samo bilancu, račun dobiti i gubitka te bilješke uz financijske izvještaje. Veliki poduzetnici, uz spomenuto, sastavljaju još i izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.

³¹ Brekalo, F., Revizija financijskih izvještaja. Zagreb: Faber & Zgombić Plus, 2004., str. 12.

³² Zakon.hr, Zakon o računovodstvu, <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>, 10.8.2020.

2.3. Korisnici financijskih izvještaja

Financijski izvještaji pa tako i samo računovodstvo orijentirani su korisnicima te zbog toga moraju zadovoljiti očekivanja različitih interesnih skupina. Informacije računovodstvene prirode uglavnom se predočavaju kroz financijske izvještaje. Korisnici spomenutih financijskih izvještaja su:³³

- Ulagači (investitori) - ulagači rizičnog kapitala i njihovi savjetnici zabrinuti su zbog rizika koji je prisutan pa trebaju informacije da im pomognu odlučiti bi li trebali kupiti, držati ili prodati. Također, zainteresirani su i dioničari jer im informacije omogućuju procijeniti sposobnost društva da isplati dividendu.
- Zaposlenici - informacije im omogućavaju procijeniti sposobnost društva da osigura nagrađivanja, mirovinska prava i mogućnosti zapošljavanja.
- Zajmodavci - informacije im omogućavaju da odrede hoće li njihovi zajmovi i kamate biti pravodobno plaćeni.
- Dobavljači i ostali vjerovnici - informacije im omogućavaju da odrede hoće li iznosi koji im se duguju biti na vrijeme plaćeni.
- Kupci - informacije o nastavku poslovanja društva, posebice kad imaju dugoročne poslovne odnose s njima ili su ovisni o tom društvu.
- Vlade i njihove agencije - zainteresirani su za alokaciju resursa i aktivnost društva zbog određivanja poreznih politika te kao osnovicu za statistiku nacionalnog dohotka.
- Javnost - društva utječu na pojedince u javnosti, pridonose lokalnoj zajednici zapošljavanjem većeg broja ljudi, brinu o lokalnim dobavljačima, plaćaju porez lokalnoj zajednici, briga o okolišu.

Odgovornost za pripremu i prezentaciju financijskih izvještaja poduzeća snosi njegov menadžment koji, uz informacije dostupne u financijskim izvještajima, ima pristup i dodatnim financijskim i upravljačkim informacijama koje mu pomažu pri kontroli, odlučivanju te planiranju i donošenju odluka bitnih za funkcioniranje i rad samog poduzeća.

³³ Belak, V., Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri - nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, 2006., str. 45-47.

3. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

3.1. Pojam i svrha financijske analize

Sama riječ „analiza“ potječe od grčke riječi analysis što znači raščlanjivanje odnosno rastavljanje neke cjeline na njezine sastavne dijelove, sve dok se ne dođe do njenih dijelova koju su nedjeljivi.³⁴

Proces financijske analize odnosi se na proučavanje formalnih i neformalnih podataka koji su od bitnog značaja za određenu namjenu analize. Skup osnovnih podataka o poduzeću sadržan u financijskim izvještajima javno je dostupan, a ti podaci sastavljeni su točno prema uputama javnih računovodstvenih tijela.

Financijska analiza omogućava razumijevanje stanja u kojem se poduzeće nalazi.³⁵

Svrha utvrđivanja ključnih pokazatelja financijske performanse je procjena financijskog stanja i kretanja određenog poduzeća i procjena njegove poslovne sposobnosti.³⁶

U internim analizama ta procjena namijenjena je menadžmentu kako bi on spoznao rezultate svojih dosadašnjih aktivnosti te kako bi mu se omogućilo stalno unaprjeđenje kroz vještinu upravljanja performansama. Što se tiče eksternih analiza, procjena financijskog stanja i kretanja poduzeća omogućava pozicioniranje potencijalnih poslovnih partnera u svrhu pomoći pri odluci hoće li se i na koji način poslovati s njima radi minimalnog rizika u poslovanju.

Također, analiza ključnih pokazatelja financijske performanse od bitnog je značenja za financijske institucije pri ocjeni o kreditiranju njihovih potencijalnih klijenata.³⁷

Analiza financijskih izvještaja usmjerena je na kvalitativne financijske informacije te se zbog toga često naziva i financijskom analizom. To je proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika s pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje. Uzevši u obzir podatke iz financijskih izvještaja, moguće je izraditi niz pokazatelja iz kojih se može doći do zaključka kakvo je poslovanje poduzeća, je li ono likvidno, kolika je zaduženost, je li poslovanje rentabilno, ekonomično, te u skladu s time i profitabilno.

Uobičajena analitička sredstva i postupci koji se koriste u analizi financijskih izvještaja su:³⁸

- komparativni financijski izvještaji koji omogućuju uočavanje promjena tijekom vremena (više obračunskih razdoblja) te uočavanje tendencija promjena s pomoću serije indeksa,
- strukturni financijski izvještaji koji omogućavaju uvid u strukturu,
- analiza pomoću pokazatelja,
- specijalizirane analize.

³⁴ Vukoja, B., Analiza financijskih izvještaja kao temelj za donošenje poslovnih odluka, International conference 2009 SME, Zenica, 2009., str. 2

³⁵ Choi D., S., F., International Accounting, Sixth edition, Library of Congress Cataloging in Publication Data, 2008., str. 315

³⁶ Belak, V., Analiza poslovne uspješnosti - 130 ključnih pokazatelja performanse i mjerila za kontroling, RRiF plus d.o.o. za nakladništvo i poslovne usluge, Zagreb, 2014., str.1.

³⁷ Ibidem, str.1.

³⁸ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 32.

Analiza se uobičajeno provodi korištenjem komparativnih (horizontalna analiza) i strukturnih (vertikalna analiza) financijskih izvještaja te putem financijskih pokazatelja.

3.2. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja

Glavna razlika između horizontalne i vertikalne analize je u tome što se horizontalna analiza provodi na temelju komparativnih financijskih izvještaja, dok se vertikalna analiza provodi na temelju strukturnih financijskih izvještaja.

Horizontalnom analizom nastoje se uočiti tendencija i dinamika promjena pojedinih pozicija temeljnih financijskih izvještaja.³⁹ Ova analiza provodi se usporedbom komparativnih financijskih izvještaja kroz nekoliko uzastopnih godina, odnosno u više obračunskih razdoblja kako bi se otkrile apsolutne i relativne promjene pozicija tekućeg razdoblja u odnosu na prethodno razdoblje ili u odnosu na određenu baznu godinu. Sagledavanje poslovanja kroz dulje vremensko razdoblje (minimalno 5 godina) omogućava uočavanje dinamike u promjeni pojedinih pozicija. Na taj način moguće je donijeti konkretnije zaključke o poslovanju nego kad se promatraju samo dvije godine.

Predmet horizontalne analize su bilančne pozicije i pozicije iz računa dobiti i gubitka.

Formula za izračun horizontalne analize je:

Promjena (%) = $(\text{Iznos tekuće godine} - \text{iznos prethodne godine}) / (\text{Iznos prethodne godine}) * 100$

Vertikalna analiza omogućuje uvid u strukturu financijskih izvještaja te se kao njezina podloga koriste strukturni financijski izvještaji. Ova analiza provodi se tako da se u bilanci aktiva i pasiva označe sa 100, a sve druge pozicije tada stavljaju u odnos s njima da bi se dobila njihova struktura. Kod računa dobiti i gubitka obično se prihod od prodaje ili ukupan prihod označavaju sa 100, pa se ostale pozicije uspoređuju s njim odnosno izračunavaju kao postotak od neto prodaje (ukupnog prihoda). Vertikalnom analizom najčešće se uspoređuju financijski podaci u jednoj godini.

Ovaj oblik analize pogodan je kod uspoređivanja podataka jednog društva u slučaju inflacije u kojem apsolutni brojevi ne prikazuju pravu sliku stanja te u slučajevima uspoređivanja podataka s drugim poduzećima.

3.3. Analiza financijskih izvještaja pomoću pokazatelja

Pokazatelj predstavlja racionalan broj koji se dobiva tako da se u odnos stavljaju dvije ekonomske veličine. Uz prethodno spomenule analize, vrlo je učestalo korištenje i analize pomoću pokazatelja koji daju kvalitetnije informacije potrebne za razvoj društva i njegovo upravljanje. Povezivanjem stavki jednog i/ili dvaju izvještaja, odnosno tržišnih i/ili knjigovodstvenih podataka, ovakva analiza omogućuje vrednovanje financijskog stanja i poslovanja poduzeća. Također, korisnost i upotrebljivost financijskih pokazatelja uvelike ovisi o točnosti financijskih izvještaja na temelju kojih su oni izračunati.

³⁹ Žager K., et. al., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 224

Financijski pokazatelji mogu se podijeliti u dvije skupine, s obzirom na vremensku dimenziju. Jedna skupina financijskih pokazatelja temelji se na podacima iz računa dobiti i gubitka te obuhvaća razmatranje poslovanja nekog društva unutar određenog vremenskog razdoblja, najčešće je to godina dana. Za razliku od spomenute skupine, druga skupina financijskih pokazatelja temelji se na podacima iz bilance i odnosi se na točno određeni trenutak, odnosno datum i daje nam informacije o financijskom položaju društva u tom trenutku.

Izračunati pokazatelji pojedinačno ne daju mnogo informacija, već se promatraju u međuzavisnosti i uspoređuju s određenim standardnim veličinama kao što su planirani pokazatelji razdoblja koje se analizira, vrijednosti pokazatelja drugog društva u istoj grani ili kretanje veličine određenog pokazatelja tijekom određenog vremena u istom društvu. Također, financijski pokazatelji mogu se koristiti u analizi svakog poslovnog sustava bez obzira na njegovu djelatnost.

Pojedinačni financijski pokazatelji klasificiraju se u sljedeće skupine:

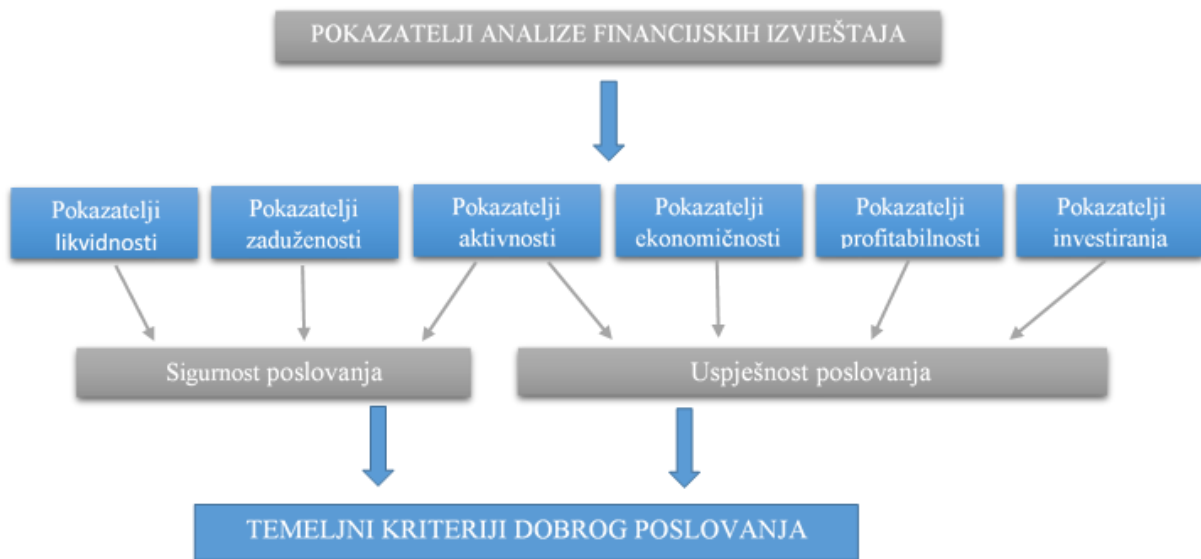
1. pokazatelji likvidnosti (liquidity ratios),
2. pokazatelji zaduženosti (leverage ratios),
3. pokazatelji aktivnosti (activity ratios),
4. pokazatelji ekonomičnosti,
5. pokazatelji profitabilnosti (profitability ratios),
6. pokazatelji investiranja (investibility ratios).

Izračunavanjem navedenih pokazatelja stvara se kvalitetna podloga za donošenje poslovnih odluka. Dobro poslovanje i upravljanje poduzećem „podrazumijeva da su u poslovanju zadovoljena dva kriterija, kriterij sigurnosti i kriterij uspješnosti. Pri tome, pokazatelji likvidnosti i zaduženosti mogu se smatrati pokazateljima sigurnosti poslovanja, tj. onima koji opisuju financijski položaj društva, dok pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja pokazuju efikasnost poslovanja.“⁴⁰ Pokazatelji aktivnosti smatraju se pokazateljima sigurnosti, ali isto tako i pokazateljima uspješnosti.

Navedeno se nalazi na slici u nastavku.

⁴⁰ Žager, L. et. al., Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: RRiF, 2017., str. 230.

Slika 1. Povezanost pokazatelja analize financijskih izvještaja i temeljnih kriterija dobrog poslovanja

Izvor: autorova izrada prema Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedia, str. 174., (22.7.2020.)

Kao alat u analizi, financijske pokazatelje najčešće koriste revizori, banke, ulagači na tržištima kapitala i osobe zainteresirane za financijski položaj društava. Samim time, različite interesne skupine traže i različite informacije o poslovanju društva pa je, s obzirom na to, važnost pojedinih vrsta pokazatelja različita za razne profile njihovih korisnika.

3.3.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost možemo definirati kao svojstvo imovine ili njenih dijelova da se mogu pretvoriti u gotovinu dostatnu za pokriće preuzetih tekućih obveza. Njeno značenje proizlazi iz toga što smanjuje rizik od mogućnosti financijskog bankrota poduzeća. Budući da se pokazatelji likvidnosti računaju na temelju bilance poduzeća koja vrijedi na određeni dan, samo dio njih upućuje na buduće performanse. Ova vrsta financijskih pokazatelja upućuje na aktivnosti koje treba poduzimati u poslovanju kako poduzeće ne bi ostalo bez gotovine, što bi moglo dovesti do blokade računa i isporuke kod dobavljača.

Likvidnost je najvažniji pokazatelj trenutačne uspješnosti poduzeća, a njeni pokazatelji značajni su financijskim menadžerima koji donose odluke vezane za podmirivanje obveza prema dobavljačima, kreditorima, državi, a također su važni i samim dobavljačima i kreditorima.

Najčešće korišteni pokazatelji likvidnosti su: koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti te koeficijent financijske stabilnosti.⁴¹

Izračun spomenutih pokazatelja prikazan je u sljedećoj tablici.

⁴¹ Žager, K., et al., Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 248.-250.

Tablica 4. Pokazatelji likvidnosti

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	BROJNIK	NAZIVNIK
koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze
koeficijent ubrzane likvidnosti	novac + potraživanja	kratkoročne obveze
koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze
koeficijent financijske stabilnosti	dugotrajna imovina	glavnica + dugoročne obveze

Izvor: autorova izrada prema Žager K., et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str.46., (22.7.2020.)

Od prikazanih pokazatelja najčešće se koristi koeficijent tekuće likvidnosti. On bi trebao biti veći od 2 jer bi i kratkotrajna imovina poduzeća trebala biti dvostruko veća od kratkoročnih obveza poduzeća. Što je koeficijent tekuće likvidnosti veći, to je veća i sigurnost za podmirenje kratkoročnih obveza poduzeća.

Koeficijent ubrzane likvidnosti koristi se za procjenu da li društvo ima dovoljno kratkoročnih sredstava kako bi podmirilo dospjele obveze, odnosno obveze u kratkom roku. Koeficijent ovog pokazatelja trebao bi iznositi 1 ili više od 1 što znači da bi poduzeće moralo imati brzo unovčive imovine minimalno onoliko koliko ima kratkoročnih obveza. Koeficijent ubrzane likvidnosti izuzima zalihe iz izračuna i zbog toga je vrlo precizan kao mjerilo likvidnosti.

Koeficijent trenutne likvidnosti je najmanje pouzdan koeficijent zbog novca koji se troši u poslovanju. On ukazuje na sposobnost društva za trenutno podmirenje obveza i vrijednost bi mu trebala biti veća od 0,1. Koeficijent trenutne likvidnosti koristi se ukoliko potraživanja čine većinu kratkotrajne imovine, a postoji kašnjenje u njihovoj naplati.

Koeficijent financijske stabilnosti trebao bi iznositi manje od 1 i poželjno je da bude što manji jer poduzeće dio svoje kratkotrajne imovine mora pokrivati iz dugoročnih izvora sredstava. Što je vrijednost ovog koeficijenta manja, to su likvidnost i financijska stabilnost poduzeća veće tj. povećava se učešće radnog kapitala.

3.3.2. Pokazatelji zaduženosti

Zaduženost ukazuje na dug koji poduzeće mora otplatiti u kratkom ili dugom roku. Pokazatelji zaduženosti ukazuju na to koliko se društvo financira iz tuđih izvora sredstava, a koliko iz vlastitih izvora. Ova vrsta financijskih pokazatelja izračunava se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. „Zbog statičkog karaktera bilance ti pokazatelji nazivaju se još i pokazateljima statičke zaduženosti.“⁴² Ukoliko je stupanj zaduženosti pod kontrolom i ako se posuđena sredstva koriste na pravi način, zaduženost ne mora nužno biti loša te može rezultirati porastom povrata na investirano.

Pokazatelji zaduženosti su: koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja, koeficijent financiranja, pokrće troškova kamata, faktor zaduženosti, stupanj pokrća I i stupanj pokrća II.⁴³

⁴² Žager, K., et al., Osnove računovodstva - Računovodstvo za neračunovođe, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 183

⁴³ Bešvir, B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIF Plus, Zagreb, 2008., str. 94.-96.

Izračun spomenutih pokazatelja prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 5. Pokazatelji zaduženosti

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	BROJNIK	NAZIVNIK
koeficijent zaduženosti	ukupne obveze	ukupna imovina
koeficijent vlastitog financiranja	glavnica	ukupna imovina
koeficijent financiranja	ukupne obveze	glavnica
pokriće troškova kamata	dobit prije poreza + kamata	kamate
faktor zaduženosti	ukupne obveze	zadržana dobit + amortizacija
stupanj pokrića I	glavnica	dugotrajna imovina
stupanj pokrića II	glavnica + dugoročne obveze	dugotrajna imovina

Izvor: autorova izrada prema Žager K., et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 49. (22.7.2020.)

Koeficijent zaduženosti je najvažniji pokazatelj zaduženosti. Ovaj koeficijent pokazuje koliki je dio imovine financiran zaduživanjem te ukazuje na sposobnost poduzeća da pokrije sve svoje kratkoročne i dugoročne obveze prema kreditorima i investitorima. Koeficijent zaduženosti trebao bi biti manji od 0,5 (tolerira se do 0,7). Što je on veći, veći je i rizik ulaganja u društvo tj. društvo se više koristi tuđim izvorima financiranja. Stupanj rizika povećava se stupnjem zaduženosti poduzeća.

Koeficijent vlastitog financiranja pokazuje u kojem omjeru vlastito financiranje sudjeluje u poslovanju poduzeća odnosno koliki dio imovine je financiran iz vlastitog kapitala. Vrijednost ovog koeficijenta trebala bi biti veća od 0,5 jer to ukazuje da se društvo financira iz vlastitih izvora s više od 50%.

Koeficijent financiranja pokazuje kolika je rizičnost ulaganja u neko poduzeće, tj. ukazuje na to koliko je vlastitih sredstava pokriveno tuđim sredstvima. Iznos ovog koeficijenta trebao bi biti manji od 1. Visoke vrijednosti koeficijenta financiranja ukazuju na moguće poteškoće pri vraćanju posuđenih sredstava i plaćanju kamata.

Koeficijent pokrića troškova kamata pokazuje koliko su puta kamate pokrivena iz operativne dobiti (dobit prije kamata i poreza). On ukazuje na to je li financijski rezultat poslovanja dostatan da se iz njega podmiri trošak financiranja zaduživanjem. Poželjno je da je odnos što veći jer je u tom slučaju manja rizičnost podmirenja obveza po dospelim kamatama.

Faktor zaduženosti pokazuje koliko je godina potrebno da bi ukupne obveze bile podmirene. Manji faktor zaduženosti znači i manju zaduženost. Kontrola za ovaj pokazatelj je pet godina, što znači da je poduzeće solventno i nije prezaduženo ako sve svoje obveze može podmiriti u tom vremenskom roku.

Stupanj pokrića I (zlatno bankarsko pravilo) i II (zlatno bilančno pravilo) govore o pokriću dugotrajne imovine glavnicom (stupanj pokrića I), tj. glavnicom uvećanom za dugoročne obveze (stupanj pokrića II). Vrijednost stupnja pokrića I trebala bi iznositi najmanje 0,5, a

vrijednost stupnja pokrića II uvijek bi trebala biti veća od 1 jer se dio dugoročnih izvora sredstava, zbog održavanja likvidnosti, mora iskoristiti za financiranje kratkotrajne imovine.⁴⁴

3.3.3. Pokazatelji aktivnosti

Na temelju pokazatelja aktivnosti vidljivo je koliko učinkovito poduzeće koristi svoju imovinu u poslovanju. Ovi pokazatelji u literaturi su poznati i kao koeficijenti obrtaja jer pokazuju brzinu kojom se imovina kreće u poslovnom procesu, a izračunavaju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Općenito, vrijedi pravilo kako je poželjno da koeficijent obrtaja bude što veći, tj. da je vrijeme vezivanja ukupne i pojedinih vrsta imovine što kraće.

Pokazatelji aktivnosti su: koeficijent obrtaja ukupne imovine, koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine, koeficijent obrtaja potraživanja te koeficijent naplate potraživanja po danima.

Izračun spomenutih pokazatelja prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 6. Pokazatelji aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
koeficijent obrtaja ukupne imovine	ukupni prihodi	ukupna imovina
koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	ukupni prihodi	kratkotrajna imovina
koeficijent obrtaja potraživanja	prihodi od prodaje	potraživanja
koeficijent naplate potraživanja u danima	broj dana u godini	koeficijent obrtaja potraživanja

Izvor: autorova izrada prema Žager K., et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 51., (22.7.2020.)

Koeficijent obrtaja ukupne imovine govori o tome koliko se puta ukupna imovina poduzeća obrne tijekom jedne godine, odnosno koliko poduzeće uspješno koristi svoju imovinu s ciljem stvaranja prihoda. Što je koeficijent obrtaja ukupne imovine veći (broj dana vezivanja imovine manji) to je veća i brzina cirkulacije sredstava tj. aktivnost poduzeća.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine pokazuje koliko se puta kratkotrajna imovina poduzeća obrne tijekom jedne godine. Kao i prethodno objašnjeni koeficijent, poželjno je da bude što veći. Povećanje koeficijenta u odnosu na prethodno promatrano razdoblje ukazuje na pozitivnu tendenciju u poslovanju.⁴⁵

Koeficijent obrtaja potraživanja upućuje na to koliko se puta u godini dana naplate potraživanja. Poželjno je da je vrijednost koeficijenta veća jer je tada poduzeću potrebno manje financijskih sredstava za financiranje kredita odobrenih kupcima dobara i usluga.

Na temelju dobivene vrijednosti koeficijenta obrtaja potraživanja moguće je izračunati i prosječno trajanje naplate potraživanja. Vrijednost ovog pokazatelja trebala bi biti što manja jer to ukazuje da je manji broj dana potreban za naplatu potraživanja (kraće vrijeme između prodaje i primitka novca).

⁴⁴ Žager, K. et al., Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, str. 251.

⁴⁵ Kovačić, D., Pokazatelji uspješnosti svih poduzetnika u 2016. godini prema djelatnostima. RRiF Plus, RRiF br. 07/17, 2017., str. 175.

3.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti

„Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos između prihoda i rashoda, tj. pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda.“⁴⁶ Vrijednost ovih pokazatelja računa se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka, i ne bi trebala iznositi manje od 1 jer bi to značilo da poduzeće ima veće rashode od prihoda. Što su pokazatelji ekonomičnosti veći, to je veći i uspjeh u poslovanju poduzeća.

Pokazatelji ekonomičnosti su: ekonomičnost ukupnog poslovanja, ekonomičnost poslovne aktivnosti (prodaje) i ekonomičnost financiranja.

Izračun spomenutih pokazatelja prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 7. Pokazatelji ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihodi	ukupni rashodi
ekonomičnost poslovne aktivnosti	prihodi od prodaje	rashodi od prodaje
ekonomičnost financiranja	financijski prihodi	financijski rashodi

Izvor: autorova izrada prema Žager K., et al. (2017) Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 52., (22.7.2020.)

Ekonomičnost ukupnog poslovanja dobiva se iz omjera ukupnog prihoda i ukupnog rashoda. Poželjno je da su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda, tj. tada poduzeće posluje ekonomično odnosno ostvaruje više prihoda nego što je utrošeno za njihovo postizanje. Poželjno je da vrijednost ovog pokazatelja bude što veća.

Ekonomičnost poslovne aktivnosti (prodaje) ukazuje na to koliko je rashoda od prodaje pokriveno prihodima od prodaje te je također poželjno da su prihodi od prodaje veći od rashoda jer je tada ekonomičnost poslovanja pozitivna.

Ekonomičnost financiranja pokazuje koliko financijskih prihoda dolazi po jedinici financijskih rashoda. Ako je vrijednost ovog pokazatelja negativna, poduzeće ne ostvaruje dovoljno financijskih prihoda da bi pokrilo nastale financijske rashode.

Svi navedeni pokazatelji ekonomičnosti trebali bi biti što veći, odnosno veći od 1.

3.3.5. Pokazatelji profitabilnosti

Profitabilnost odnosno rentabilnost predstavlja sposobnost poduzeća da ostvari profit s obzirom na uloženi kapital. Ona je izrazito bitna za ukupnu vrijednost poduzeća i vrijednosnica koje ono izdaje, a također ukazuje i na položaj poduzeća na tržištu i kvalitetu menadžmenta poduzeća.

Analiza profitabilnosti poduzeća svrstava se u najvažnije dijelove financijske analize. „Pokazatelji profitabilnosti mjere povrat uloženog kapitala, što se smatra najvišom upravljačkom djelotvornošću.“⁴⁷ Ovi pokazatelji iskazuju sposobnost poduzeća da ostvari dobit u odnosu na prihode, imovinu i kapital, odnosno pokazuju ukupni efekt upravljanja

⁴⁶ Žager, K. et al., Računovodstvo I. Zagreb: RRI F, 2016., str. 225.

⁴⁷ Žager, K. et al., Računovodstvo I. Zagreb: RRI F, Zagreb, 2016., str. 225

imovinom i dugom te efekt likvidnosti na mogućnost ostvarenja profita. Pokazatelji profitabilnosti izračunavaju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka.

Profitabilnost poduzeća može se mjeriti u odnosu na obujam prodaje (bruto i neto profitna marža) te u odnosu na ulaganja (profitabilnost vlastitog kapitala i profitabilnost imovine). Vrijednost pokazatelja izražava se u postotku i za sve pokazatelje iz ove skupine vrijednost bi trebala biti što veća.

Najčešći pokazatelji profitabilnosti su: neto marža profita, bruto marža profita, neto rentabilnost imovine, bruto rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitog kapitala.

Izračun spomenutih pokazatelja prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 8. Pokazatelji profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
neto marža profita	neto dobit + kamate	ukupni prihodi
bruto marža profita	bruto dobit + kamate	ukupni prihodi
neto rentabilnost imovine	neto dobit + kamate	ukupna imovina
bruto rentabilnost imovine	bruto dobit + kamate	ukupna imovina
rentabilnost vlastitog kapitala	neto dobit	glavnica

Izvor: autorova obrada prema Žager K., et al. (2017): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 53., (24.7.2020.)

Marža profita ukazuje na profitabilnost poslovanja odnosno pokazuje kolika je zarada poduzeća u odnosu na ostvareni promet (prihod). Usporedbom bruto marže profita i neto marže profita može se utvrditi koliko iznosi porezno opterećenje u odnosu na ostvareni ukupni prihod poduzeća. Također, iz neto i bruto marže profita vidljivo je koliko društvo ostvaruje dobiti zajedno s kamatama po jedinici prihoda.

Neto marža profita pokazuje koliko je posto prihoda poduzeću ostalo nakon podmirenja svih troškova i poreza na dobit, dok ostatak predstavlja dobitak koji poduzeće dalje ulaže u svoje poslovanje ili raspodjeljuje dioničarima. Neto marža profita je najprecizniji pokazatelj konačnih učinaka realiziranih poslova jer ukazuje na postotak prihoda koji ostaje kao dobit kojom se dalje može slobodno raspolagati.

Bruto marža profita pokazuje koliko je posto prihoda ostalo poduzeću nakon pokrivanja troškova administracije, uprave i prodaje, financiranja, troškova za prodano te troškova za podmirenje poreza na dobitak i dobitka nakon oporezivanja. Bruto marža profita ukazuje na sposobnost menadžmenta da upravlja troškovima, prodajnim cijenama te obujmom poslovne aktivnosti.

Pokazatelj rentabilnosti imovine (pokazatelj povrata na ukupnu imovinu - ROA) ukazuje na sposobnost poduzeća da ostvari dobit korištenjem raspoložive imovine, odnosno pokazuje koliko je poduzeće ostvarilo dobiti na jednu kunu uložene imovine. Što je vrijednost ovog pokazatelja veća, to je veća i profitabilnost. Pri utvrđivanju rentabilnosti imovine razlikujemo bruto i neto rentabilnost imovine, a njihova razlika ukazuje na relativno porezno opterećenje u odnosu na ukupnu imovinu.

Pokazatelj rentabilnosti vlastitog kapitala (pokazatelj povrata na ukupni kapital - ROE) najznačajniji je pokazatelj profitabilnosti jer pokazuje koliko se povrata ostvaruje na uloženi

kapital, tj. koliki je udio kapitala u neto dobiti. Ovaj pokazatelj govori o tome koliko dobro menadžeri koriste uložena sredstva da bi poduzeće ostvarilo povrat.

Poželjno je da vrijednosti svih pokazatelja profitabilnosti budu što veće.

3.3.6. Pokazatelji investiranja

Pokazatelji investiranja ukazuju na uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Uz pokazatelje profitabilnosti, najčešće ih koriste investicijski analitičari kako bi donosili odluke u vidu investiranja u dionice. Ovi pokazatelji računaju se na osnovi bilance i izvještaja o dobiti, a osim tih podataka, za njihovo izračunavanje potrebni su i podaci o broju dionica i njihovoj tržišnoj vrijednosti. „Osnovni cilj ovih pokazatelja je procjena uspješnosti tvrtke u terminima potencijala isplate dividendi i vrijednosti dionica na tržištu.“⁴⁸

Najčešće korišteni pokazatelji investiranja su dobit po dionici i dividenda po dionici, a iskazuju se u novčanim jedinicama. Tržišna vrijednost dionica dostupna je na Zagrebačkoj burzi.

U pravilu je dobit po dionici veća od dividende po dionici jer se dio dobiti zadržava, a ukoliko je situacija obrnuta dividende su isplaćene iz zadržane dobiti.

Pokazatelji investiranja prikazani su u sljedećoj tablici.

Tablica 9. Pokazatelji investiranja

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
dobit po dionici (EPS)	neto dobit	broj dionica
dividenda po dionici (DPS)	dio neto dobiti za dividende	broj dionica
odnos isplate dividendi (DPR)	dividenda po dionici (DPS)	dobit po dionici (EPS)
odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	tržišna cijena dionice (PPS)	dobit po dionici (EPS)
ukupna rentabilnost dionice	dobit po dionici (EPS)	tržišna cijena dionice (PPS)
dividendna rentabilnost dionice	dividenda po dionici (DPS)	tržišna cijena dionice (PPS)

Izvor: autorova izrada prema Žager K., et al. (2017) Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 56., (24.7.2020.)

Pokazatelj dobiti po dionici predstavlja zaradu, odnosno dobiti u novčanim jedinicama koji je ostvaren po jednoj dionici. Ovaj pokazatelj ukazuje na sposobnost poduzeća za stvaranje dobiti, tj. predstavlja atraktivnost ulaganja u poduzeće.

Pokazatelj dividende po dionici odnosi se na iznos dividende koju svaki dioničar dobiva za svaku dionicu koju posjeduje. U pravilu je dobit po dionici veća od dividende po dionici, a u suprotnom slučaju značit će da su dividende isplaćene iz zadržane dobiti. Po odluci glavne

⁴⁸ Žager K., et al., Analiza financijskih izvještaja, RRiF, Zagreb, 2017., str. 55.

skupštine, dioničarima se najčešće ne isplaćuje cijela neto dobit, već samo dio, a ostatak se zadržava za nove poslovne aktivnosti, za zakonske pričuve i slično.

Odnos isplate dividendi prikazuje odnos dividende po dionici i dobiti po dionici.

Odnos tržišne cijene i dobiti po dionici najvažniji je pokazatelj za investitore jer daje informaciju o tome koliko je godina potrebno da se povрати investicija u dionice iz postojećeg dobitka.

Ukupna i dividendna rentabilnost dionice pokazatelji su rentabilnosti vlastitog kapitala poduzeća. Ukupna rentabilnost dionice pokazuje odnos dobiti po dionici i njene tržišne vrijednosti, dok dividendna rentabilnost dionice u odnos stavlja dividendu po dionici i tržišnu cijenu dionice. U pravilu je ukupna rentabilnost veća od dividendne rentabilnosti.

4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA DRUŠTVA ERICSSON NIKOLA TESLA D.D. ZA RAZDOBLJE OD 2015. DO 2019. GODINE

4.1. Općenito o društvu Ericsson Nikola Tesla d.d.

Ericsson Nikola Tesla vodeći je regionalni isporučitelj komunikacijskih proizvoda i usluga u operatorskom segmentu. Također, društvo je isporučitelj inovativnih informacijsko - komunikacijskih rješenja vezanih uz promet, zdravstvenu zaštitu, državnu upravu, multimedijску komunikaciju te komunalne djelatnosti.⁴⁹

Spomenuto poduzeće osnovano je 31.10.1949. godine kao tvornica telefonskih uređaja pod nazivom „Nikola Tesla“. Od datuma osnutka „Servisno poduzeće za montažu i održavanje telegrafskih i telefonskih uređaja“, koje se uglavnom bavilo popravkom opreme, počinje djelovati kao proizvodno poduzeće. Zahvaljujući stalnim tehnološkim promjenama u području telekomunikacija te razvoju novih proizvoda, poduzeće je od centrala, crossbar i digitalnih sustava postepeno preraslo u „proizvodnju znanja“ te s vremenom proširilo svoje proizvodne kapacitete i tržište te preraslo u uglednu kompaniju.

U današnje vrijeme, kompanija Ericsson Nikola Tesla djeluje unutar Tržišnog područja Europa i Latinska Amerika te njeguje ugled društveno odgovornog poduzetnika koji svoju snažnu reputaciju gradi kvalitetnim odnosom prema zaposlenicima, partnerima, dioničarima, kupcima, dobavljačima te općenito široj društvenoj zajednici. Poslovna strategija kompanije temelji se na promicanju održivog razvoja te balansiranju dugoročnog rasta i konkurentnosti u promjenjivim vanjskim uvjetima s utjecajem na ekonomski, društveni i okolišni razvoj.

Dionice kompanije Ericsson Nikola Tesla (ERNT-R-A) uvrštene su u kotaciju Javnih dioničkih društava Zagrebačke burze 17. srpnja 2003. godine. Stupanjem na snagu novog Zakona o tržištu kapitala, dionicama se od siječnja 2009. godine trguje na „Redovitom tržištu“.

Tablica u nastavku prikazuje prodaju kompanije po tržištima (u milijunima kuna).

Tablica 10. Prodaja po tržištima (u milijunima kuna)

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Usluge za Ericsson:	821	873	926	956	1.028
Domaće tržište:	294	269	277	372	497
Izvozna tržišta:	249	450	279	230	254
Ukupno prihodi od prodaje:	1.364	1.592	1.482	1.558	1.779

Izvor: autorova obrada prema Godišnjem izvješću kompanije Ericsson Nikola Tesla za 2019. godinu, <https://www.ericsson.hr/godisnji-izvjestaj-2019>, (1.8.2020.)

Iz prethodne tablice vidimo da se prodaja proizvoda i usluga kompanije Ericsson Nikola Tesla iz godine u godinu povećava pa se samim time povećavaju i prihodi. Na Ericssonovom tržištu 2019. godine ostvareno je 1.027,8 milijuna kuna prihoda od prodaje (2018: 955,8 milijuna kuna), što je porast od 7,5 % u odnosu na prethodnu godinu.⁵⁰

⁴⁹ Ericsson Nikola Tesla, <https://www.ericsson.hr/ericsson-nikola-tesla>, (1.8.2020.)

⁵⁰ Ericsson Nikola Tesla, Godišnji izvještaji., <https://www.ericsson.hr/godisnji-izvjestaji>, (1.8.2020.)

U nastavku su prikazani osnovni podaci o vodećem društvu Ericsson Nikola Tesla za 2019. godinu.

Tablica 11. Osnovni podaci kompanije za 2019. godinu

Ime kompanije:	Ericsson Nikola Tesla d.d.
Djelatnost:	Isporučitelj suvremenih informacijsko-komunikacijskih proizvoda, rješenja, softvera i usluga
Adresa:	Krapinska 45, p.p. 93, HR - 10 002 Zagreb
	Poljička cesta 39, HR - 21 000 Split
	Ulica Hrvatske Republike 29, HR - 31 000 Osijek
E-mail:	etk.company@ericsson.com
Web adresa:	www.ericsson.hr
Osobni identifikacijski broj (OIB):	3272699
Temeljni kapital društva:	133.164.000 kuna
Ukupan broj dionica:	1.331.650 dionica na ime
Vlasnička struktura društva:	Ericsson 49,07 %, ostali dioničari 50,91 %, dionice u vlasništvu društva 0,02 % (na dan 31.prosinca 2019. godine)
Trgovanje dionicom:	Dionice Ericssona Nikole Tesle (ERNT-R-A) uvrštene su u kotaciju Redovitog tržišta Zagrebačke burze (ZSE)
Uprava/direktorica:	mr.sc. Gordana Kovačević
Predsjednik Nadzornog odbora:	Franck Pierre Roland Bouétard
Broj zaposlenih:	preko 2.300

Izvor: autorova obrada prema Ericsson Nikola Tesla, Godišnji izvještaj 2019., Nefinancijski izvještaj, <https://www.ericsson.hr/godisnji-izvjestaj-2019>, (1.8.2020.)

U nastavku rada je prikazana bilanca poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine.

Tablica 12. Bilanca poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine.

Obveznik: ERICSSON NIKOLA TESLA D.D.						
Naziv pozicije	AOP oznaka	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001				0	0
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002	163.473.923	225.631.535	212.686.963	192.739.096	270.079.643
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003	6.532.238	7.284.911	6.159.781	5.069.620	4.411.911
1. Izdaci za razvoj	004				0	0
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005	2.358.992	3.111.665	1.986.535	896.374	238.665
3. Goodwill	006	4.173.246	4.173.246	4.173.246	4.173.246	4.173.246
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	007				0	0
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008				0	0
6. Ostala nematerijalna imovina	009				0	0
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010	137.667.153	122.897.058	108.711.755	114.654.490	195.696.284
1. Zemljište	011	15.605.344	15.605.344	15.605.344	15.605.344	15.605.344
2. Građevinski objekti	012	28.795.979	27.637.641	30.071.396	30.529.845	75.513.360
3. Postrojenja i oprema	013	79.854.141	62.902.184	45.630.313	53.544.680	52.145.496
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014	11.790.157	16.398.060	15.548.803	14.792.945	23.807.732
5. Biološka imovina	015				0	0
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	016				0	0
7. Materijalna imovina u pripremi	017	1.529.980	270.059	1.779.909	113.469	28.563.927
8. Ostala materijalna imovina	018	91.552	83.770	75.989	68.207	60.425
9. Ulaganje u nekretnine	019				0	0
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020	7.355.515	28.156.940	27.895.052	28.093.924	31.933.235

1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	021				0	0
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	022				0	0
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	023				0	0
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	024				0	0
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	025				0	0
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	026	7.315.515	28.116.940	27.855.052	0	0
7. Ulaganja u vrijednosne papire	027	40.000	40.000	40.000	0	0
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	028				28.093.924	31.933.235
9. Ostala ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	029				0	0
10. Ostala dugotrajna financijska imovina	030				0	0
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031	11.919.018	53.042.871	55.018.983	23.563.257	21.838.478
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	032	3.087.341	2.041.774	1.156.317	0	0
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	033				0	0
3. Potraživanja od kupaca	034	4.996.512	50.395.179	53.318.299	23.052.791	21.361.786
4. Ostala potraživanja	035	3.835.165	605.918	544.367	510.466	476.692
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036	0	14.249.755	14.901.393	21.357.805	16.199.735
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037	558.648.010	576.820.993	602.856.687	635.673.292	673.092.656
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038	21.187.029	9.795.795	18.871.791	110.695.311	173.311.175
1. Sirovine i materijal	039	26.132			0	0
2. Proizvodnja u tijeku	040	21.140.600	9.788.066	18.870.116	110.693.511	173.309.085
3. Gotovi proizvodi	041				0	0
4. Trgovačka roba	042				0	0
5. Predujmovi za zalihe	043	20.298	7.729	1.675	1.800	2.090
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	044				0	0
7. Biološka imovina	045				0	0

II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046	250.348.770	279.307.110	340.203.486	288.600.284	363.983.471
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	047	113.948.483	88.857.879	104.483.167	0	0
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	048				113.235.213	116.101.167
3. Potraživanja od kupaca	049	131.800.200	174.952.345	144.444.882	160.723.683	215.436.842
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	050				0	0
5. Potraživanja od države i drugih institucija	051	2.517.022	2.496.267	75.614.883	7.803.838	15.342.826
6. Ostala potraživanja	052	2.083.066	13.000.619	15.660.555	6.837.550	17.102.636
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053	53.917.400	62.993.219	84.520.295	48.489.732	37.891.719
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	054				0	0
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	055				0	0
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	056			0	0	0
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	057				0	0
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	058				0	0
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	059				0	0
7. Ulaganja u vrijednosne papire	060	53.917.400	62.993.219	84.520.295	48.489.732	37.891.719
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	061				0	0
9. Ostala financijska imovina	062				0	0
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	063	233.194.810	224.724.869	159.261.116	187.887.965	97.906.291
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064	1.744.175	5.671.596	6.456.236	12.086.221	11.653.598
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	065	723.866.108	808.124.124	821.999.886	840.498.609	954.825.897
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066				0	0
PASIVA						
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+081+084+087)	067	307.927.764	286.878.862	235.574.056	304.979.024	314.752.896

I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	068	133.165.000	133.165.000	133.165.000	133.165.000	133.165.000
II. KAPITALNE REZERVE	069				0	0
III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070	21.131.256	20.849.076	21.273.156	21.290.256	21.290.256
1. Zakonske rezerve	071	6.658.250	6.658.250	6.658.250	6.658.250	6.658.250
2. Rezerve za vlastite dionice	072	17.907.366	15.820.446	14.895.346	14.872.546	14.872.546
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	073	3.434.360	1.629.620	280.440	-240.540	-240.540
4. Statutarne rezerve	074				0	0
5. Ostale rezerve	075				0	0
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	076				0	0
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI (AOP 078 do 080)	077				0	0
1. Fer vrijednost financijske imovine raspoložive za prodaju	078				0	0
2. Učinkoviti dio zaštite novčanih tokova	079				0	0
3. Učinkoviti dio zaštite neto ulaganja u inozemstvu	080				0	0
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (AOP 082-083)	081	62.282.442	22.120.979	13.249.718	36.879.953	57.728.139
1. Zadržana dobit	082	62.282.442	22.120.979	13.249.718	36.879.953	57.728.139
2. Preneseni gubitak	083				0	0
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 085-086)	084	91.349.066	110.743.807	67.886.182	113.643.815	102.569.501
1. Dobit poslovne godine	085	91.349.066	110.743.807	67.886.182	113.643.815	102.569.501
2. Gubitak poslovne godine	086				0	0
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	087				0	0
B) REZERVIRANJA (AOP 089 do 094)	088	0	8.560.375	8.576.219	25.633.620	26.689.994
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	089		8.560.375	8.576.219	8.662.224	10.314.188
2. Rezerviranja za porezne obveze	090				0	0
3. Rezerviranja za započete sudske sporove	091				948.326	948.326
4. Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	092				0	0
5. Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	093				3.513.456	2.547.608
6. Druga rezerviranja	094				12.509.614	12.879.872

C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 096 do 106)	095	21.404.919	33.249.511	21.484.460	12.253.473	69.650.179
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	096	9.258.086	14.340.912	6.263.290	3.614.069	3.025.379
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	097				0	0
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	098				0	0
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom	099				0	0
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	100	0	0		0	0
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	101	0	8.961.889	8.380.524	5.734.005	60.945.814
7. Obveze za predujmove	102	0	0	0	0	0
8. Obveze prema dobavljačima	103	3.087.341	2.041.774	1.151.642	77.929	0
9. Obveze po vrijednosnim papirima	104	0	0		0	0
10. Ostale dugoročne obveze	105	9.059.491	7.904.937	5.689.003	2.827.470	5.678.986
11. Odgođena porezna obveza	106				0	0
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 108 do 121)	107	214.599.434	267.298.329	360.614.874	214.607.813	305.055.955
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	108	40.087.089	73.215.063	113.078.355	0	0
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	109				0	0
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	110				33.305.726	90.579.156
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom	111				0	0
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	112				0	0
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	113	32.424	0	5.190	35.913	19.091.103
7. Obveze za predujmove	114				2.087.472	6.611.367
8. Obveze prema dobavljačima	115	43.050.717	49.718.507	121.402.412	63.380.464	54.359.532
9. Obveze po vrijednosnim papirima	116				0	0
10. Obveze prema zaposlenicima	117	95.706.619	92.981.733	105.255.147	92.119.822	108.582.630
11. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	118	35.722.585	51.383.027	20.873.771	23.678.359	25.832.167
12. Obveze s osnove udjela u rezultatu	119				0	0

13. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	120				0	0
14. Ostale kratkoročne obveze	121				57	0
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	122	179.933.991	212.137.047	195.750.278	283.024.679	238.676.873
F) UKUPNO – PASIVA (AOP 067+088+095+107+122)	123	723.866.108	808.124.124	821.999.886	840.498.609	954.825.897
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	124				0	0

Izvor: autorova obrada prema podacima: Zagrebačka burza, Financijski izvještaji, <https://zse.hr/default.aspx?id=36774>, (1.8.2020.)

U nastavku je prikazan račun dobiti i gubitka poduzeća Ericsson Nikola Tesla za razdoblje od 2015. do 2019. godine.

Tablica 13. Račun dobiti i gubitka poduzeća Ericsson Nikola Tesla za razdoblje od 2015. do 2019. godine.

u kunama						
Obveznik: ERICSSON NIKOLA TESLA D.D.						
Naziv pozicije	AOP oznaka	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125	1.383.614.361	1.613.649.094	1.509.425.019	1.609.307.056	1.799.240.304
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	126			0	0	0
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	127	1.364.258.272	1.591.601.572	1.481.555.318	1.558.154.638	1.779.306.022
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	128			0	0	0
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	129			0	0	0
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	130	19.356.089	22.047.523	27.869.701	51.152.418	19.934.282
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131	1.292.245.570	1.500.065.558	1.433.746.959	1.489.312.881	1.696.679.201
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	132	9.781.900	11.352.533	-9.082.050	-91.823.520	-62.635.487

2. Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133	508.943.843	662.328.859	578.674.822	706.754.012	793.795.423
a) Troškovi sirovina i materijala	134	233.961.136	339.402.569	276.911.570	410.851.350	471.443.465
b) Troškovi prodane robe	135			0	0	0
c) Ostali vanjski troškovi	136	274.982.707	322.926.290	301.763.252	295.902.662	322.351.958
3. Troškovi osoblja (AOP 138 do 140)	137	667.549.006	710.408.957	751.589.695	758.152.009	823.632.213
a) Neto plaće i nadnice	138	371.444.785	393.455.311	417.407.701	444.804.842	489.644.464
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	139	200.938.923	218.632.648	231.705.623	217.065.235	238.032.314
c) Doprinosi na plaće	140	95.165.298	98.320.998	102.476.371	96.281.932	95.955.435
4. Amortizacija	141	51.851.417	48.734.883	41.314.755	34.871.593	57.534.256
5. Ostali troškovi	142	49.215.665	42.851.280	44.123.052	36.667.708	45.574.765
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143	2.688.050	16.357.255	10.883.428	9.458.967	2.246.590
a) dugotrajne imovine osim financijske imovine	144			0	0	0
b) kratkotrajne imovine osim financijske imovine	145	2.688.050	16.357.255	10.883.428	9.458.967	2.246.590
7. Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146			16.243.257	35.232.112	36.531.441
a) Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	147			4.951.718	8.176.283	26.244.419
b) Rezerviranja za porezne obveze	148			0	0	0
c) Rezerviranja za započete sudske sporove	149			100.000	0	0
d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	150			0	0	0
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	151			-2.661.285	15.794.551	1.661.022
f) Druga rezerviranja	152			13.852.824	11.261.278	8.626.000
8. Ostali poslovni rashodi	153	2.215.690	8.031.791	0	0	0
III. FINACIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154	4.001.554	5.826.027	2.742.201	2.347.332	7.176.307
1. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	155			0	0	0
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesima	156			0	0	0
3. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i	157			0	0	0

zajmova poduzetnicima unutar grupe						
4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	158			0	0	0
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	159		248.920	0	0	0
6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova	160			0	0	0
7. Ostali prihodi s osnove kamata	161	3.833.262	3.293.650	2.742.201	809.678	4.637.179
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	162			0	0	1.152.108
9. Nerealizirani dobici (prihodi) od financijske imovine	163			0	0	0
10. Ostali financijski prihodi	164	168.292	2.283.457	0	1.537.654	1.387.020
IV. FINANCIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165	2.438.921	582.120	5.374.704	1.710.057	1.507.407
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe	166			0	0	0
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe	167			0	0	0
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	168			0	57.568	1.507.407
4. Tečajne razlike i drugi rashodi	169	2.438.921	582.120	4.976.164	1.652.489	0
5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	170			0	0	0
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)	171			0	0	0
7. Ostali financijski rashodi	172			398.540	0	0
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	173			0	0	0
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	174			0	0	0
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	175			0	0	0
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	176			0	0	0

IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177	1.387.615.915	1.619.475.122	1.512.167.220	1.611.654.388	1.806.416.611
X. UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178	1.294.684.491	1.500.647.678	1.439.121.663	1.491.022.938	1.698.186.608
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179	92.931.423	118.827.444	73.045.557	120.631.450	108.230.003
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 177-178)	180	92.931.423	118.827.444	73.045.557	120.631.450	108.230.003
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 178-177)	181	0	0	0	0	0
XII. POREZ NA DOBIT	182	1.582.358	8.083.637	5.159.375	6.987.635	5.749.968
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183	91.349.065	110.743.807	67.886.182	113.643.815	102.480.035
1. Dobit razdoblja (AOP 179-182)	184	91.349.065	110.743.807	67.886.182	113.643.815	102.480.035
2. Gubitak razdoblja (AOP 182-179)	185	0	0	0	0	0
DODATAK RDG-u (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)						
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 200+201)	199	91.349.065	110.743.807	67.886.182	113.643.815	102.480.035
1. Pripisana imateljima kapitala matice	200	91.349.065	110.743.807	67.886.182	113.643.815	102.480.035
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	201			0	0	0
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjavanje poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)						
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	202	91.349.065	110.743.807	67.886.182	113.643.815	102.480.035
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (AOP 204 do 211)	203	-17.197	-48.609	-114.399	-68.280	89.467
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	204	-17.197	-48.609	-114.399	-68.280	89.467
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	205			0	0	0
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	206			0	0	0
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova	207			0	0	0
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	208			0	0	0

6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom	209			0	0	0
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	210			0	0	0
8. Ostale nevlasničke promjene kapitala	211			0	0	0
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT RAZDOBLJA	212			0	0	0
IV. NETO OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK (AOP 203-212)	213	-17.197	-48.609	-114.399	-68.280	89.467
V. SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 202+213)	214	91.331.868	110.695.198	67.771.783	113.575.535	102.569.502
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)						
VI. SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 216+217)	215	91.331.868	110.695.198	67.771.783	113.575.535	102.569.502
1. Pripisana imateljima kapitala matice	216	91.331.868	110.695.198	67.771.783	113.575.535	102.569.502
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	217			0	0	0

Izvor: autorova obrada prema podacima: Zagrebačka burza, Financijski izvještaji, <https://zse.hr/default.aspx?id=36774>,_(1.8.2020.)

4.2. Horizontalna analiza konsolidiranih izvještaja poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine

U nastavku rada provedena je horizontalna analiza bilance te računa dobiti i gubitka na temelju podataka iz financijskih izvještaja koji se nalaze u prethodnom tekstu.

Horizontalnom analizom nastoje se uočiti tendencija i dinamika promjena pojedinih pozicija temeljnih financijskih izvještaja.⁵¹ Ova analiza provodi se usporedbom komparativnih financijskih izvještaja kroz nekoliko uzastopnih godina kako bi se otkrile apsolutne i relativne promjene pozicija tekućeg razdoblja u odnosu na prethodno razdoblje ili u odnosu na određenu baznu godinu.

Formula za izračun horizontalne analize je:

$$\text{Promjena (\%)} = (\text{Iznos tekuće godine} - \text{iznos prethodne godine}) / (\text{Iznos prethodne godine}) * 100$$

4.2.1. Horizontalna analiza bilance poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.

Tablica u nastavku prikazuje rezultate provedene horizontalne analize bilance društva Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine.

⁵¹ Žager K., et. al., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008., str. 224

Tablica 14. Horizontalna analiza bilance društva Ericsson Nikola Tesla d.d.

	vrijednosti prikazane u postocima povećanja/smanjenja			
AKTIVA	2016.	2017.	2018.	2019.
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL				
B) DUGOTRAJNA IMOVINA	38,02	-5,74	-9,38	40,13
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	11,52	-15,44	-17,70	-12,97
1. Izdaci za razvoj				
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	31,91	-36,16	-54,88	-73,37
3. Goodwill	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine				
5. Nematerijalna imovina u pripremi				
6. Ostala nematerijalna imovina				
II. MATERIJALNA IMOVINA	-10,73	-11,54	5,47	70,68
1. Zemljište	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Građevinski objekti	-4,02	8,81	1,52	147,34
3. Postrojenja i oprema	-21,23	-27,46	17,34	-2,61
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	39,08	-5,18	-4,86	60,94
5. Biološka imovina				
6. Predujmovi za materijalnu imovinu				
7. Materijalna imovina u pripremi	-82,35	559,08	-93,63	25.073,33
8. Ostala materijalna imovina	-8,50	-9,29	-10,24	-11,41
9. Ulaganje u nekretnine				
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	282,80	-0,93	0,71	13,67
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe				
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe				
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe				
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom				
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom				

6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	284,35	-0,93	-100,00	
7. Ulaganja u vrijednosne papire	0,00	0,00	-100,00	
8. Dani zajmovi, depoziti i slično				13,67
9. Ostala ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela				
10. Ostala dugotrajna financijska imovina				
IV. POTRAŽIVANJA	345,03	3,73	-57,17	-7,32
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	-33,87	-43,37	-100,00	
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom				
3. Potraživanja od kupaca	908,61	5,80	-56,76	-7,34
4. Ostala potraživanja	-84,20	-10,16	-6,23	-6,62
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA		4,57	43,33	-24,15
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	3,25	4,51	5,44	5,89
I. ZALIHE	-53,77	92,65	486,56	56,57
1. Sirovine i materijal	-100,00			
2. Proizvodnja u tijeku	-53,70	92,79	486,61	56,57
3. Gotovi proizvodi				
4. Trgovačka roba				
5. Predujmovi za zalihe	-61,92	-78,33	7,49	16,11
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji				
7. Biološka imovina				
II. POTRAŽIVANJA	11,57	21,80	-15,17	26,12
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	-22,02	17,58	-100,00	
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom				2,53
3. Potraživanja od kupaca	32,74	-17,44	11,27	34,04
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika				
5. Potraživanja od države i drugih institucija	-0,82	2.929,12	-89,68	96,61
6. Ostala potraživanja	524,11	20,46	-56,34	150,13

III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	16,83	34,17	-42,63	-21,86
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe				
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe				
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe				
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom				
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom				
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom				
7. Ulaganja u vrijednosne papire	16,83	34,17	-42,63	-21,86
8. Dani zajmovi, depoziti i slično				
9. Ostala financijska imovina				
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	-3,63	-29,13	17,97	-47,89
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	225,17	13,83	87,20	-3,58
E) UKUPNO AKTIVA	11,64	1,72	2,25	13,60
F) IZVANBILANČNI ZAPISI				
PASIVA				
A) KAPITAL I REZERVE	-6,84	-17,88	29,46	3,20
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	0,00	0,00	0,00	0,00
II. KAPITALNE REZERVE				
III. REZERVE IZ DOBITI	-1,34	2,03	0,08	0,00
1. Zakonske rezerve	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Rezerve za vlastite dionice	-11,65	-5,85	-0,15	0,00
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	-52,55	-82,79	-185,77	0,00
4. Statutarne rezerve				
5. Ostale rezerve				
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE				
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI				
1. Fer vrijednost financijske imovine raspoložive za prodaju				

2. Učinkoviti dio zaštite novčanih tokova				
3. Učinkoviti dio zaštite neto ulaganja u inozemstvu				
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK	-64,48	-40,10	178,35	56,53
1. Zadržana dobit	-64,48	-40,10	178,35	56,53
2. Preneseni gubitak				
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	21,23	-38,70	67,40	-9,74
1. Dobit poslovne godine	21,23	-38,70	67,40	-9,74
2. Gubitak poslovne godine				
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES				
B) REZERVIRANJA		0,19	198,89	4,12
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze		0,19	1,00	19,07
2. Rezerviranja za porezne obveze				
3. Rezerviranja za započete sudske sporove				0,00
4. Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava				
5. Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima				-27,49
6. Druga rezerviranja				2,96
C) DUGOROČNE OBVEZE	55,34	-35,38	-42,97	468,41
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	54,90	-56,33	-42,30	-16,29
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe				
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom				
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom				
5. Obveze za zajmove, depozite i slično				
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama		-6,49	-31,58	962,88
7. Obveze za predujmove				
8. Obveze prema dobavljačima	-33,87	-43,60	-93,23	-100,00
9. Obveze po vrijednosnim papirima				
10. Ostale dugoročne obveze	-12,74	-28,03	-50,30	100,85
11. Odgođena porezna obveza				

D) KRATKOROČNE OBVEZE	24,56	34,91	-40,49	42,15
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	82,64	54,45	-100,00	
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe				
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom				171,96
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom				
5. Obveze za zajmove, depozite i slično				
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	-100,00		591,97	53.059,31
7. Obveze za predujmove				216,72
8. Obveze prema dobavljačima	15,49	144,18	-47,79	-14,23
9. Obveze po vrijednosnim papirima				
10. Obveze prema zaposlenicima	-2,85	13,20	-12,48	17,87
11. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	43,84	-59,38	13,44	9,10
12. Obveze s osnove udjela u rezultatu				
13. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji				
14. Ostale kratkoročne obveze				-100,00
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	17,90	-7,72	44,58	-15,67
F) UKUPNO - PASIVA	11,64	1,72	2,25	13,60
G) IZVANBILANČNI ZAPISI				

Izvor: autorova obrada prema podacima Zagrebačka burza, Financijski izvještaji, <https://zse.hr/default.aspx?id=36774>, (4.8.2020.)

Usporedbom podataka izračunatih na temelju horizontalne analize bilance poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine vidimo da se vrijednost dugotrajne imovine 2016. godine povećala za 38,02% u odnosu na prethodnu, 2015. godinu. Tijekom 2017. i 2018. godine dolazi do smanjenja vrijednosti dugotrajne imovine, ali se vrijednost 2019. povećava i iznosi za 40,13% više od vrijednosti prethodne, 2018. godine. Uzrok tog povećanja pretežito je povećanje materijalne imovine, odnosno građevinskih objekata (za 147,34% u odnosu na prethodnu, 2018. godinu) te materijalne imovine u pripremi (za 25.073,33% u odnosu na prethodnu, 2018. godinu). Što se tiče kratkotrajne imovine, u razdoblju od 2015. do 2019. godine njezina vrijednost uzastopno raste te 2019. godine iznosi za 5,89% više u odnosu na 2018. godinu. Uzrok tome je povećanje zaliha za 56,57% u odnosu na prethodnu godinu, te porast potraživanja za 26,12% u odnosu na prethodnu, 2018. godinu. Iako je zabilježen spomenuti rast kratkotrajne imovine, horizontalnom analizom vidimo da se 2019. godine smanjuje vrijednost kratkotrajne financijske imovine, odnosno ulaganja u vrijednosne papire za 21,86% u odnosu na 2018. godinu, a također se smanjuje i količina novca u banci i blagajni za 47,89% u odnosu na prethodnu, 2018. godinu. Ukupna aktiva poduzeća bilježi porast tijekom godina, a najveći je zabilježen 2019. godine kada se vrijednost ukupne aktive povećala za 13,60% u odnosu na prethodnu, 2018. godinu.

Analiziranjem stavki pasive vidimo da je 2016. i 2017. godine zabilježeno smanjenje vrijednosti kapitala i rezervi. U 2017. godini to smanjenje je iznosilo 17,88% u odnosu na 2016. godinu, najviše zahvaljujući smanjenju udjela i vlastitih dionica (za 82,79% u odnosu na prethodnu, 2016. godinu) te smanjenju zadržane dobiti, a samim time i dobiti poslovne godine (za 38,70% u odnosu na 2016. godinu). Ipak, vrijednost kapitala i rezervi 2018. i 2019. godine se povećava te u 2019. godini raste za 3,20% u odnosu na prethodnu 2018. godinu (u kojoj je zabilježen rast spomenute vrijednosti za 29,46% u odnosu na 2017. godinu). Uzrok tog rasta je pretežno povećanje zadržane dobiti, naročito 2018. godine kada je vrijednost zadržane dobiti bila veća za 178,35% u odnosu na prethodnu, 2017. godinu. U 2019. godini zadržana dobit povećala se za još 56,53% u odnosu na 2018. godinu, ali se dobit poslovne godine smanjila za 9,74% (u odnosu na prethodnu, 2018. godinu). Što se tiče dugoročnih obveza, njihova vrijednost 2016. godine bilježi rast za 55,34% u odnosu na 2015. godinu, najviše zbog obveza prema poduzetnicima unutar grupe (rast od 54,90% u odnosu na 2015. godinu). Tijekom 2017. i 2018. godine vrijednost dugoročnih obveza se smanjuje, a uzrok tome je smanjenje obveza prema bankama, financijskim institucijama te dobavljačima. Usprkos tome, 2019. godine iznos dugoročnih obveza se znatno povećava, i to za 468,41% u odnosu na prethodnu, 2018. godinu. Ovo povećanje najviše je posljedica povećanja obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama za 962,88% u odnosu na 2018. godinu, ali i ostalih dugoročnih obveza (povećanje za 100,85% u odnosu na prethodnu, 2018. godinu). Kratkoročne obveze bilježe kontinuirani rast kroz razdoblje od 2016. do 2018. godine kada je vidljivo njihovo smanjenje za 40,49% u odnosu na prethodnu, 2017. godinu. 2019. godine kratkoročne obveze se ponovno povećavaju i to za 42,15 % u odnosu na 2018. godinu. Spomenuto povećanje kratkoročnih obveza 2019. godine posljedica je ponajviše povećanja kratkoročnih obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama za 53.059,31% u odnosu na prethodnu, 2018. godinu.

Iz horizontalne analize bilance poduzeća za razdoblje od 2015. do 2019. godine možemo vidjeti da je vrijednost bilance najviše rasla u 2019. godini i to za iznos od 13,60% u odnosu na 2018. godinu. Najmanji rast vrijednosti zabilježen je 2017. godine u iznosu od 1,72% u odnosu na 2016. godinu.

4.2.2. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.

Tablica u nastavku prikazuje rezultate provedene horizontalne analize računa dobiti i gubitka društva Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine.

Tablica 15. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka društva Ericsson Nikola Tesla d.d.

Naziv pozicije	vrijednosti prikazane u postocima povećanja/smanjenja			
	2016.	2017.	2018.	2019.
I. POSLOVNI PRIHODI	16,63	-6,46	6,62	11,80
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe				
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	16,66	-6,91	5,17	14,19
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga				
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe				
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	13,90	26,41	83,54	-61,03
II. POSLOVNI RASHODI	16,08	-4,42	3,88	13,92
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	16,06	-180,00	911,04	-31,79
2. Materijalni troškovi	30,14	-12,63	22,13	12,32
a) Troškovi sirovina i materijala	45,07	-18,41	48,37	14,75
b) Troškovi prodane robe				
c) Ostali vanjski troškovi	17,44	-6,55	-1,94	8,94
3. Troškovi osoblja	6,42	5,80	0,87	8,64
a) Neto plaće i nadnice	5,93	6,09	6,56	10,08
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	8,81	5,98	-6,32	9,66
c) Doprinosi na plaće	3,32	4,23	-6,04	-0,34
4. Amortizacija	-6,01	-15,23	-15,60	64,99
5. Ostali troškovi	-12,93	2,97	-16,90	24,29
6. Vrijednosna usklađenja	508,52	-33,46	-13,09	-76,25

a) dugotrajne imovine osim financijske imovine				
b) kratkotrajne imovine osim financijske imovine	508,52	-33,46	-13,09	-76,25
7. Rezerviranja			116,90	3,69
a) Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze			65,12	220,98
b) Rezerviranja za porezne obveze				
c) Rezerviranja za započete sudske sporove			-100,00	
d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava				
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima			-693,49	-89,48
f) Druga rezerviranja			-18,71	-23,40
8. Ostali poslovni rashodi	262,50	-100,00		
III. FINANCIJSKI PRIHODI	45,59	-52,93	-14,40	205,72
1. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe				
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesima				
3. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova poduzetnicima unutar grupe				
4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe				
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe		-100,00		
6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova				
7. Ostali prihodi s osnove kamata	-14,08	-16,74	-70,47	472,72
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi				
9. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine				
10. Ostali financijski prihodi	1.256,84	-100,00		-9,80
IV. FINANCIJSKI RASHODI	-76,13	823,30	-68,18	-11,85
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe				
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe				
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi				2.518,48

4. Tečajne razlike i drugi rashodi	-76,13	754,83	-66,79	-100,00
5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine				
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)				
7. Ostali financijski rashodi			-100,00	
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM				
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA				
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM				
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA				
IX. UKUPNI PRIHODI	16,71	-6,63	6,58	12,08
X. UKUPNI RASHODI	15,91	-4,10	3,61	13,89
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	27,87	-38,53	65,15	-10,28
1. Dobit prije oporezivanja	27,87	-38,53	65,15	-10,28
2. Gubitak prije oporezivanja				
XII. POREZ NA DOBIT	410,86	-36,18	35,44	-17,71
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	21,23	-38,70	67,40	-9,82
1. Dobit razdoblja	21,23	-38,70	67,40	-9,82
2. Gubitak razdoblja				
DODATAK RDG-u (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)				
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	21,23	-38,70	67,40	-9,82
1. Pripisana imateljima kapitala matice	21,23	-38,70	67,40	-9,82
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu				
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjavanje poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)				
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	21,23	-38,70	67,40	-9,82
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA	182,66	135,35	-40,31	-231,03
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	182,66	135,35	-40,31	-231,03
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne				

imovine				
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju				
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova				
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu				
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom				
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja				
8. Ostale nevladničke promjene kapitala				
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA				
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK	182,66	135,35	-40,31	-231,03
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	21,20	-38,78	67,59	-9,69
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)				
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	21,20	-38,78	67,59	-9,69
1. Pripisana imateljima kapitala matice	21,20	-38,78	67,59	-9,69
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu				

Izvor: autorova obrada prema podacima Zagrebačka burza, Financijski izvještaji, <https://zse.hr/default.aspx?id=36774>, (4.8.2020.)

Podaci izračunati na temelju horizontalne analize računa dobiti i gubitka poduzeća Ericsson Nikola Tesla pokazuju nam da poslovni prihodi poduzeća u razdoblju od 2015. do 2019. godine najveće povećanje bilježe 2016. godine kada su iznosili 16,63% više u odnosu na 2015. godinu. Nadalje, do smanjenja poslovnih prihoda dolazi u 2017. godini te je njihova vrijednost za 6,46% manja u odnosu na vrijednost poslovnih prihoda prethodne, 2016. godine. Do tog smanjenja došlo je najviše zbog smanjenja prihoda od prodaje (izvan grupe) za 6,91% u odnosu na 2015. godinu. Vrijednost poslovnih prihoda kontinuirano se povećava u 2018. i 2019. godini te 2019. godine to povećanje iznosi 11,80% u odnosu na 2018. godinu.

Poslovni rashodi poduzeća bilježe najveći porast u 2016. godini kada su iznosili za 16,08% više u odnosu na 2015. godinu. Uzrok tome je povećanje poslovnih rashoda u vidu materijalnih troškova, troškova osoblja, vrijednosnih usklađenja te ostalih poslovnih rashoda. U 2017. godini dolazi do smanjenja poslovnih rashoda za 4,42% u odnosu na 2016. godinu, ali se njihova vrijednost u idućim godinama; točnije, u 2018. i 2019. godini ponovno povećava te 2019. godine oni iznose za 13,92% više u odnosu na prethodnu, 2018. godinu. Taj porast poslovnih rashoda posljedica je porasta materijalnih troškova, neto plaća i nadnica, troškova sirovina i materijala te rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze.

Financijski prihodi poduzeća najveći porast bilježe 2019. godine kada im je vrijednost bila za 205,72% veća u odnosu na prethodnu, 2018. godinu. Uzrok tome je povećanje prihoda sa osnove kamata za 472,72% u odnosu na 2018. godinu. Najveći pad financijskih prihoda ostvario se 2017. godine i to za 52,93% u odnosu na 2016. godinu. Do pada financijskih prihoda 2017. godine došlo je zbog tečajnih razlika, smanjenja prihoda s osnove kamata te smanjenja ostalih financijskih prihoda.

Najveće povećanje financijskih rashoda bilježi se u 2017. godini u iznosu od 823,30% više u odnosu na prethodnu, 2016. godinu. Uzrok povećanja su tečajne razlike i drugi rashodi koji bilježe povećanje od 754,83% više u odnosu na 2016. godinu. Najveće smanjenje financijskih rashoda zabilježeno je 2016. godine, a vrijednost im je tada iznosila za 76,13% manje u odnosu na 2015. godinu. Do smanjenja financijskih rashoda došlo je i 2018. te 2019. godine i to u iznosima od 68,18% (2018. god.) te 11,85% (2019. god.) u odnosu na njihove prethodne godine.

Najveće povećanje ukupnih prihoda zabilježeno je 2016. godine (za 16,71% više u odnosu na 2015. godinu), a do njihovog najvećeg pada došlo je 2017. godine (za 6,63% manje u odnosu na 2016. godinu). Ukupni rashodi također bilježe najveći rast 2016. godine (za 15,91% više u odnosu na 2015. godinu), a njihovo smanjenje zabilježeno je 2017. godine kada im je vrijednost bila za 4,10% manja u odnosu na 2016. godinu.

Dobit razdoblja 2018. godine bilježi najveće povećanje i to za 67,40% u odnosu na 2017. godinu. Spomenute, 2017. godine, zabilježeno je najveće smanjenje dobiti u iznosu od 38,70% manje u odnosu na prethodnu, 2016. godinu.

4.3. Vertikalna analiza konsolidiranih izvještaja poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine

U nastavku rada provedena je vertikalna analiza bilance te računa dobiti i gubitka na temelju podataka iz financijskih izvještaja koji se nalaze u prethodnom tekstu.

Ova analiza provodi se tako da se u bilanci aktiva i pasiva označe sa 100, a sve druge pozicije tada stavljaju u odnos s njima da bi se dobila njihova struktura (kod računa dobiti i gubitka obično se prihod od prodaje ili ukupan prihod označavaju sa 100). Vertikalnom analizom najčešće se uspoređuju financijski podaci u jednoj godini.

4.3.1. Vertikalna analiza bilance poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.

Tablica u nastavku prikazuje rezultate provedene vertikalne analize bilance društva Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine.

Tablica 16. Vertikalna analiza bilance društva Ericsson Nikola Tesla d.d.

Naziv pozicije	udjeli (u postotcima)				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
AKTIVA					
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	-	-	-	-	-
B) DUGOTRAJNA IMOVINA	22,58%	27,92%	25,87%	22,93%	28,29%
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	0,90%	0,90%	0,75%	0,60%	0,46%
1. Izdaci za razvoj	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i usl. marke, softver i ost. prava	0,33%	0,39%	0,24%	0,11%	0,02%
3. Goodwill	0,58%	0,52%	0,51%	0,50%	0,44%
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Nematerijalna imovina u pripremi	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Ostala nematerijalna imovina	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
II. MATERIJALNA IMOVINA	19,02%	15,21%	13,23%	13,64%	20,50%
1. Zemljište	2,16%	1,93%	1,90%	1,86%	1,63%
2. Građevinski objekti	3,98%	3,42%	3,66%	3,63%	7,91%
3. Postrojenja i oprema	11,03%	7,78%	5,55%	6,37%	5,46%
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	1,63%	2,03%	1,89%	1,76%	2,49%
5. Biološka imovina	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Materijalna imovina u pripremi	0,21%	0,03%	0,22%	0,01%	2,99%
8. Ostala materijalna imovina	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
9. Ulaganje u nekretnine	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	1,02%	3,48%	3,39%	3,34%	3,34%
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudj. interesom	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povez. sudj. interesom	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudj. interesom	1,01%	3,48%	3,39%	0,00%	0,00%
7. Ulaganja u vrijednosne papire	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	0,00%	0,00%	0,00%	3,34%	3,34%
9. Ostala ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Ostala dugotrajna financijska imovina	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
IV. POTRAŽIVANJA	1,65%	6,56%	6,69%	2,80%	2,29%
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	0,43%	0,25%	0,14%	0,00%	0,00%
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Potraživanja od kupaca	0,69%	6,24%	6,49%	2,74%	2,24%
4. Ostala potraživanja	0,53%	0,07%	0,07%	0,06%	0,05%
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0,00%	1,76%	1,81%	2,54%	1,70%
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	77,18%	71,38%	73,34%	75,63%	70,49%
I. ZALIHE	2,93%	1,21%	2,30%	13,17%	18,15%
1. Sirovine i materijal	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Proizvodnja u tijeku	2,92%	1,21%	2,30%	13,17%	18,15%
3. Gotovi proizvodi	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Trgovačka roba	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Predujmovi za zalihe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Biološka imovina	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
II. POTRAŽIVANJA	34,58%	34,56%	41,39%	34,34%	38,12%
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	15,74%	11,00%	12,71%	0,00%	0,00%
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	0,00%	0,00%	0,00%	13,47%	12,16%
3. Potraživanja od kupaca	18,21%	21,65%	17,57%	19,12%	22,56%
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Potraživanja od države i drugih institucija	0,35%	0,31%	9,20%	0,93%	1,61%
6. Ostala potraživanja	0,29%	1,61%	1,91%	0,81%	1,79%

III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	7,45%	7,79%	10,28%	5,77%	3,97%
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudj. interesom	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Ulaganja u ostale vrijed. papire društava povezanih sudj. interesom	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povez. sudj. interesom	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Ulaganja u vrijednosne papire	7,45%	7,79%	10,28%	5,77%	3,97%
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
9. Ostala financijska imovina	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	32,22%	27,81%	19,37%	22,35%	10,25%
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUD. RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	0,24%	0,70%	0,79%	1,44%	1,22%
E) UKUPNO AKTIVA	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	-	-	-	-	-
PASIVA					
A) KAPITAL I REZERVE	42,54%	35,50%	28,66%	36,29%	32,96%
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	18,40%	16,48%	16,20%	15,84%	13,95%
II. KAPITALNE REZERVE	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
III. REZERVE IZ DOBITI	2,92%	2,58%	2,59%	2,53%	2,23%
1. Zakonske rezerve	0,92%	0,82%	0,81%	0,79%	0,70%
2. Rezerve za vlastite dionice	2,47%	1,96%	1,81%	1,77%	1,56%
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	0,47%	0,20%	0,03%	-0,03%	-0,03%
4. Statutarne rezerve	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Ostale rezerve	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
1. Fer vrijednost financijske imovine raspoložive za prodaju	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Učinkoviti dio zaštite novčanih tokova	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Učinkoviti dio zaštite neto ulaganja u inozemstvu	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK	8,60%	2,74%	1,61%	4,39%	6,05%
1. Zadržana dobit	8,60%	2,74%	1,61%	4,39%	6,05%
2. Preneseni gubitak	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	12,62%	13,70%	8,26%	13,52%	10,74%
1. Dobit poslovne godine	12,62%	13,70%	8,26%	13,52%	10,74%
2. Gubitak poslovne godine	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
B) REZERVIRANJA	0,00%	1,06%	1,04%	3,05%	2,80%
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	0,00%	1,06%	1,04%	1,03%	1,08%
2. Rezerviranja za porezne obveze	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Rezerviranja za započete sudske sporove	0,00%	0,00%	0,00%	0,11%	0,10%
4. Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	0,00%	0,00%	0,00%	0,42%	0,27%
6. Druga rezerviranja	0,00%	0,00%	0,00%	1,49%	1,35%
C) DUGOROČNE OBVEZE	2,96%	4,11%	2,61%	1,46%	7,29%
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	1,28%	1,77%	0,76%	0,43%	0,32%
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društ. povez. sudj. interesom	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	0,00%	1,11%	1,02%	0,68%	6,38%
7. Obveze za predujmove	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Obveze prema dobavljačima	0,43%	0,25%	0,14%	0,01%	0,00%
9. Obveze po vrijednosnim papirima	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Ostale dugoročne obveze	1,25%	0,98%	0,69%	0,34%	0,59%
11. Odgođena porezna obveza	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
D) KRATKOROČNE OBVEZE	29,65%	33,08%	43,87%	25,53%	31,95%
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	5,54%	9,06%	13,76%	0,00%	0,00%
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	0,00%	0,00%	0,00%	3,96%	9,49%
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društ. povez. sudj. interesom	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%
7. Obveze za predujmove	0,00%	0,00%	0,00%	0,25%	0,69%
8. Obveze prema dobavljačima	5,95%	6,15%	14,77%	7,54%	5,69%
9. Obveze po vrijednosnim papirima	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Obveze prema zaposlenicima	13,22%	11,51%	12,80%	10,96%	11,37%
11. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	4,93%	6,36%	2,54%	2,82%	2,71%
12. Obveze s osnove udjela u rezultatu	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
13. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
14. Ostale kratkoročne obveze	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUD. RAZDOBLJA	24,86%	26,25%	23,81%	33,67%	25,00%
F) UKUPNO - PASIVA	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	-	-	-	-	-

Izvor: autorova obrada prema podacima Zagrebačka burza, Financijski izvještaji, <https://zse.hr/default.aspx?id=36774>, (4.8.2020.)

Vertikalnom analizom bilance poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine možemo uočiti da najveći udio aktive u spomenutom vremenskom razdoblju čini kratkotrajna imovina i to s najvećim udjelom 2015. godine u iznosu od 77,18%. Udio kratkotrajne imovine najmanji je 2019. godine i iznosi 70,49%. U strukturi kratkotrajne imovine značajan udio odnosi se na potraživanja, novac u banci i blagajni te kratkotrajnu financijsku imovinu. Što se tiče potraživanja, najveći udio spada na potraživanja od kupaca s udjelima od 17,57% (2017. god.) do 22,56% (2019. god.) tijekom promatranog razdoblja. U strukturi kratkotrajne financijske imovine riječ je o ulaganjima u vrijednosne papire s udjelima od 3,97% (2019. god.) do 10,28% (2017. god.) tijekom promatranog razdoblja.

Na dugotrajnu imovinu odnosi se znatno manji udio u aktivima, a najveći udio bio je 2019. godine u iznosu od 28,29%. U strukturi dugotrajne imovine značajan udio ima materijalna imovina, dok je udio dugotrajne financijske imovine, potraživanja i nematerijalne imovine znatno manji. Od materijalne imovine najznačajnija su postrojenja i oprema čiji se udio tijekom promatranog razdoblja smanjuje te 2019. godine iznosi svega 5,45%. Ovakvo smanjenje udjela u promatranom vremenskom periodu ukazuje nam na prodaju dijela imovine.

Udio plaćenih troškova budućeg razdoblja ima vrlo mali udio u aktivima bilance i to od 0,24% (2015. god.) do 1,44% (2019. god.) tijekom promatranog razdoblja.

Što se tiče pasive bilance poduzeća, najveći udio odnosi se na kapital i rezerve (od 28,66% do 42,53% tijekom promatranog razdoblja) te kratkoročne obveze (od 25,53% do 43,87% tijekom promatranog razdoblja). Najveći udio u strukturi kapitala i rezervi odnosi se na temeljni kapital, s najvećim udjelom 2015. godine u iznosu od 18,40%. Također, značajna stavka je i dobit poslovne godine čini je najveći udio bio 2016. godine u iznosu od 13,70%. Kratkoročne obveze najveći udio u pasivi bilance imale su 2017. godine u iznosu od 43,87%. U strukturi kratkoročnih obveza najizraženije su obveze prema zaposlenicima čiji se udjeli kreću od 10,96% (2018. god.) do 13,22% (2015. god.) u promatranom vremenskom razdoblju.

U pasivi bilance važno je spomenuti i stavku odgođenog plaćanja troškova i prihod budućeg razdoblja. Spomenuta stavka sudjeluje u pasivi bilance sa udjelima od 23,81% (2017. god.) do 33,67% (2018. godine).

4.3.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.

Tablica u nastavku prikazuje rezultate provedene vertikalne analize računa dobiti i gubitka društva Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine.

Tablica 17. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka društva Ericsson Nikola Tesla d.d.

Naziv pozicije	udjeli (u postotcima)				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
I. POSLOVNI PRIHODI	99,71%	99,64%	99,82%	99,85%	99,60%
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	98,32%	98,28%	97,98%	96,68%	98,50%
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	1,39%	1,36%	1,84%	3,17%	1,10%
II. POSLOVNI RASHODI	99,81%	99,96%	99,63%	99,89%	99,91%
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	0,76%	0,76%	-0,63%	-6,16%	-3,69%
2. Materijalni troškovi	39,31%	44,14%	40,21%	47,40%	46,74%
a) Troškovi sirovina i materijala	18,07%	22,62%	19,24%	27,55%	27,76%
b) Troškovi prodane robe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
c) Ostali vanjski troškovi	21,24%	21,52%	20,97%	19,85%	18,98%
3. Troškovi osoblja	51,56%	47,34%	52,23%	50,85%	48,50%
a) Neto plaće i nadnice	28,69%	26,22%	29,00%	29,83%	28,83%
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	15,52%	14,57%	16,10%	14,56%	14,02%
c) Doprinosi na plaće	7,35%	6,55%	7,12%	6,46%	5,65%
4. Amortizacija	4,00%	3,25%	2,87%	2,34%	3,39%
5. Ostali troškovi	3,80%	2,86%	3,07%	2,46%	2,68%
6. Vrijednosna usklađenja	0,21%	1,09%	0,76%	0,63%	0,13%
a) Dugotrajne imovine osim financijske imovine	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
b) Kratkotrajne imovine osim financijske imovine	0,21%	1,09%	0,76%	0,63%	0,13%
7. Rezerviranja	0,00%	0,00%	1,13%	2,36%	2,15%
a) Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	0,00%	0,00%	0,34%	0,55%	1,55%

b) Rezerviranja za porezne obveze	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
c) Rezerviranja za započete sudske sporove	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%	0,00%
d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	0,00%	0,00%	-0,18%	1,06%	0,10%
f) Druga rezerviranja	0,00%	0,00%	0,96%	0,76%	0,51%
8. Ostali poslovni rashodi	0,17%	0,54%	0,00%	0,00%	0,00%
III. FINANCIJSKI PRIHODI	0,29%	0,36%	0,18%	0,15%	0,40%
1. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudj. Interesima	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Prihodi od ostalih dugotr. financ. ulaganja i zajmova poduz. unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduz. unutar grupe	0,00%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Ostali prihodi s osnove kamata	0,28%	0,20%	0,18%	0,05%	0,26%
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,06%
9. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Ostali financijski prihodi	0,01%	0,14%	0,00%	0,10%	0,08%
IV. FINANCIJSKI RASHODI	0,19%	0,04%	0,37%	0,11%	0,08%
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,08%
4. Tečajne razlike i drugi rashodi	0,18%	0,04%	0,35%	0,11%	0,00%
5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Ostali financijski rashodi	0,00%	0,00%	0,03%	0,00%	0,00%
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJ. INTERESOM	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJ. INTERESOM	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
IX. UKUPNI PRIHODI	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
X. UKUPNI RASHODI	93,30%	92,66%	95,17%	92,52%	94,01%
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	6,70%	7,34%	4,83%	7,48%	5,99%
1. Dobit prije oporezivanja	6,70%	7,34%	4,83%	7,48%	5,99%
2. Gubitak prije oporezivanja	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
XII. POREZ NA DOBIT	0,11%	0,50%	0,34%	0,43%	0,32%
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	6,58%	6,84%	4,49%	7,05%	5,67%
1. Dobit razdoblja	6,58%	6,84%	4,49%	7,05%	5,67%
2. Gubitak razdoblja	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
DODATAK RDG-u (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)					
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	6,58%	6,84%	4,49%	7,05%	5,67%
1. Pripisana imateljima kapitala matice	6,58%	6,84%	4,49%	7,05%	5,67%
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjavanje poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)					
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	6,58%	6,84%	4,49%	7,05%	5,67%
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA	0,00%	0,00%	-0,01%	0,00%	0,00%
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	0,00%	0,00%	-0,01%	0,00%	0,00%
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne mat. i nemat. Imovine	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vredn. financ. im. raspoložive za prodaju	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društ. povezanih sudj. Interesom	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Ostale nevlasničke promjene kapitala	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

IV. NETO OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK	0,00%	0,00%	-0,01%	0,00%	0,00%
V. SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	6,58%	6,84%	4,48%	7,05%	5,68%
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)					
VI. SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	6,58%	6,84%	4,48%	7,05%	5,68%
1. Pripisana imateljima kapitala matice	6,58%	6,84%	4,48%	7,05%	5,68%
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Izvor: autorova obrada prema podacima Zagrebačka burza, Financijski izvještaji, <https://zse.hr/default.aspx?id=36774>, (4.8.2020.)

Kod vertikalne analize računa dobiti i gubitka poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. najznačajniji udio u ukupnim prihodima imaju poslovni prihodi. Njihov udio kroz čitavo promatrano razdoblje viši je od 99%, a najveći udio bio je 2018. godine u iznosu od 99,85%. U strukturi poslovnih prihoda najveći udio pripada prihodima od prodaje (izvan grupe) i također je vrlo visok tijekom cijelog promatranog razdoblja. Najveći udio prihoda od prodaje bio je 2019. godine u iznosu od 98,50%. Udio financijskih prihoda u ukupnim prihodima je nizak, u prosjeku 0,28%.

Ukupni rashodi u promatranom razdoblju kreću se od 92,52% (2018. godine) do 95,17% (2017. god.). Najveći udio ukupnih rashoda odnosi se na poslovne rashode, u prosjeku 99,84%. U strukturi poslovnih rashoda najznačajniji udio imaju materijalni troškovi te troškovi osoblja. Što se tiče financijskih rashoda, njihov udio u ukupnim rashodima je vrlo nizak, u prosjeku svega 0,16%.

Prema podacima iz računa dobiti i gubitka vidljivo je da su ukupni poslovni prihodi poduzeća veći od ukupnih rashoda što znači da poduzeće ostvaruje dobit.

Udio dobiti u ukupnim prihodima najznačajniji je u 2017. godini s udjelom od 7,48%.

4.4. Analiza konsolidiranih izvještaja poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. putem financijskih pokazatelja za razdoblje od 2015. do 2019. godine

U ovom dijelu rada izračunati su financijski pokazatelji čije je objašnjenje dano u prethodnom poglavlju. Na temelju tih pokazatelja analizirala se uspješnost poslovanja kao i dinamika kretanja kroz promatrano razdoblje.

4.4.1. Likvidnost poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.

U tablici u nastavku prikazani su pokazatelji likvidnosti poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. Na temelju njih utvrđuje se sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze po njihovom dospjeću.

Tablica 18. Pokazatelji likvidnosti poduzeća za razdoblje 2015. - 2019. godine

NAZIV POKAZATELJA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
koeficijent trenutne likvidnosti	1,09	0,84	0,44	0,88	0,32
koeficijent ubrzane likvidnosti	2,50	2,12	1,62	2,45	1,64
koeficijent tekuće likvidnosti	2,60	2,16	1,67	2,96	2,21
koeficijent financijske stabilnosti	0,50	0,70	0,83	0,61	0,70

Izvor: izrada autora, (10.8.2020.)

Koeficijent trenutne likvidnosti u svim promatranim godinama je zadovoljavajući jer mu je iznos veći od 0,10, tj. kreće se u rasponu od 0,32 do 1,09. Ovo ukazuje na sposobnost društva za podmirenje kratkoročnih obveza, odnosno da poduzeće ima dovoljno novca na računu i u blagajni kako bi podmirilo trenutne obveze. Najviše novca za podmirenje kratkoročnih obveza poduzeće je imalo 2015. godine (iznos koeficijenta od 1,09), dok je najmanje novca na računu i u blagajni bilo 2019. godine (iznos koeficijenta 0,32).

Koeficijent ubrzane likvidnosti ukazuje na to da li poduzeće ima dovoljno brzo unovčive imovine kako bi podmirilo kratkoročne obveze. Ovaj koeficijent je u promatranom razdoblju zadovoljavajući jer je njegov iznos veći od vrijednosti 1 koja se smatra granicom normalne likvidnosti. Najveći koeficijent ubrzane likvidnosti poduzeće je imalo 2015. godine (u iznosu od 2,50), dok mu je najmanji bio 2017. godine (u iznosu od 1,62).

Koeficijent tekuće likvidnosti u promatranom razdoblju zadovoljavajući je za svaku pojedinu godinu osim u slučaju 2017. godine kada mu je vrijednost iznosila 1,67 što ukazuje na to da poduzeće nije imalo dvostruko veću vrijednost kratkotrajne imovine nego mu je bila vrijednost kratkoročnih obveza, odnosno u tom vremenskom razdoblju poduzeće nije bilo u mogućnosti svoje obveze plaćati na vrijeme. U ostalim godinama vrijednost koeficijenta je bila veća od 2, tj. poduzeće je svoje obveze podmirivalo na vrijeme.

Koeficijent financijske stabilnosti zadovoljavajući je u promatranom razdoblju jer su njegovi iznosi svake godine bili manji od 1 (poželjno je da vrijednost bude što manja). Najmanja vrijednost promatranog koeficijenta od 0,50 bila je 2015. godine što znači da su tada likvidnost i financijska stabilnost bile najveće.

4.4.2. Zaduzenost poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.

U tablici u nastavku prikazani su pokazatelji zaduzenosti poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. Ovi pokazatelji mjere koliko se poduzeće financira iz vlastitih, a koliko iz tuđih izvora sredstava.

Tablica 19. Pokazatelji zaduzenosti poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. 2015. - 2019. godine

NAZIV POKAZATELJA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
koeficijent zaduzenosti	0,33	0,37	0,47	0,27	0,40
koeficijent vlastitog financiranja	0,43	0,36	0,29	0,37	0,33
koeficijent financiranja	0,77	1,05	1,62	0,74	1,19
pokriće troškova kamata	/	/	/	2096,46	72,80
faktor zaduzenosti	2,07	4,24	7,00	3,16	3,25
stupanj pokrića I	1,88	1,27	1,11	1,58	1,17
stupanj pokrića II	2,01	1,42	1,21	1,65	1,42

Izvor: izrada autora, (10.8.2020.)

Koeficijent zaduzenosti općenito bi trebao iznositi 0,50 (maksimalno 0,70). U promatranom razdoblju ovaj koeficijent kreće se u rasponu od 27% (2018. godine) do 47% (2017. godine). Na temelju tih podataka može se zaključiti da poduzeće nije prekomjerno zaduzeno te da je rizik ulaganja u poduzeće malen.

Koeficijent vlastitog financiranja ukazuje na to u kojem omjeru vlastito financiranje sudjeluje u poslovanju poduzeća. Tijekom promatranog razdoblja vrijednosti ovog koeficijenta kreću se u rasponu od 29% (2017. godine) do 43% (2015. godine), odnosno, 2015. godine se poduzeće najviše financiralo iz vlastitih izvora, dok postotak od 29% u 2017. godini ukazuje na povećanje zaduzenosti odnosno korištenje tuđih izvora sredstava.

Koeficijent financiranja općenito bi trebao biti što niži, a maksimalno 1. U promatranom razdoblju vrijednosti ovog koeficijenta variraju te u tri promatrane godine premašuju

maksimalnu prihvatljivu vrijednost, u 2017. godini za čak 0,62. Ti podaci upućuju na to da se ukupne obveze poduzeća povećavaju, a glavnica smanjuje, odnosno dug promatranog društva raste. Najmanja vrijednost ovog koeficijenta zabilježena je 2018., a najveća 2017. godine.

Pokriće troškova kamata daje nam uvid u pokriće kamata s dobiti prije oporezivanja uvećanom za kamate. Vrijednost ovog koeficijenta trebala bi biti što veća što ukazuje na manju zaduženost. S obzirom da čisti trošak kamata prema računu dobiti i gubitka poduzeća postoji samo za 2018. i 2019. godinu, vrijednosti su izračunate samo za te dvije godine. Iz dobivenih iznosa vidimo da je trošak kamata 2018. godine bio izrazito mali, odnosno operativna dobit te godine bila je 2096 puta veća od troška kamata. U narednoj, 2019. godini, operativna dobit je i dalje veća od troška kamata, ali otprilike 73 puta. Uzrok tome je smanjenje dobiti prije oporezivanja, ali i povećanje troška kamata.

Faktor zaduženosti daje informaciju o tome koliko je godina poduzeću potrebno da bi ukupne obveze iz dobitka financijske godine bile podmirene, a trebao bi iznositi maksimalno 5 godina. U promatranom razdoblju možemo uočiti da je faktor zaduženosti najprihvatljiviji 2015. godine kada mu je vrijednost bila približno 2 godine. U 2017. godini vrijednost ovog faktora nije zadovoljavajuća jer je veća od 5, odnosno faktor iznosi 7 godina tj. poduzeće je prekomjerno zaduženo.

Vrijednost stupnja pokrića I trebala bi iznositi najmanje 0,50. Vrijednosti ovog koeficijenta u promatranom razdoblju su veće od 1, odnosno zadovoljavajuće. Najviši stupanj pokrića I bio je 2015. godine te je iznosio 1,88. Najniži stupanj pokrića I iznosio je 1,11 i to 2015. godine, ali ta vrijednost je i dalje zadovoljavajuća, odnosno smatra se pozitivnim pokazateljem financijske stabilnosti.

Stupanj pokrića II trebao bi imati vrijednosti veće od 1, a u slučaju poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. u promatranom razdoblju ovaj koeficijent je zadovoljavajući. Vrijednosti koeficijenta su veće od 1 tijekom cijelog promatranog razdoblja, a najviši iznos od 2,01 bio je 2015. godine.

4.4.3. Aktivnost poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.

U tablici u nastavku prikazani su pokazatelji aktivnosti poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. Na temelju njih vidljivo je koliko učinkovito poduzeće koristi svoju imovinu u poslovanju.

Tablica 20. Pokazatelji aktivnosti poduzeća za razdoblje 2015. - 2019. godine

NAZIV POKAZATELJA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
koeficijent obrtaja ukupne imovine	1,92	2,00	1,84	1,92	1,89
koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	2,48	2,81	2,51	2,54	2,68
koeficijent obrtaja potraživanja	5,45	5,70	4,35	5,40	4,89
koeficijent naplate potraživanja u danima	66,97	64,04	83,91	67,59	74,64

Izvor: izrada autora, (10.8.2020.)

Koeficijent obrtaja ukupne imovine pokazuje koliko poduzeće uspješno koristi svoju imovinu s ciljem stvaranja prihoda i poželjno je da mu je vrijednost što veća. U promatranom razdoblju vrijednosti ovog koeficijenta kreću se u rasponu od 1,84 (2017. godine) do 2,0

(2016. godine), odnosno poduzeće na uloženu 1 kunu imovine ostvaruje od 1,84 do 2,0 kuna prihoda.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine također bi trebao biti što veći. U promatranom razdoblju njegove se vrijednosti kreću od 2,48 (2015. godine) do 2,81 (2016. godine), tj. poduzeće na uloženu 1 kunu kratkotrajne imovine ostvaruje prihod u rasponu od 2,48 do 2,81 kuna.

Koeficijent obrtaja potraživanja upućuje na to koliko se puta u godini dana potraživanja pretvore u prihode od prodaje. Navedeni koeficijent se u promatranom razdoblju kreće u rasponu od 4,35 do 5,70, a poželjno je da mu vrijednost također bude što veća.

Koeficijent naplate potraživanja u danima dobivamo na temelju koeficijenta obrtaja potraživanja. Vrijednost bi mu trebala biti što manja, odnosno vremenski period u kojem društvo primi novac za svoje proizvode i usluge trebao bi biti što kraći. Vrijednosti ovog koeficijenta u promatranom razdoblju kreću se u rasponu od 64 do 84 dana.

4.4.4. Ekonomičnost poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.

U tablici u nastavku prikazani su pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. Oni pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda i vrijednost im ne bi trebala iznositi manje od 1 jer bi to značilo da poduzeće ima veće rashode od prihoda.

Tablica 21. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća za razdoblje 2015. - 2019. godine

NAZIV POKAZATELJA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,07	1,08	1,05	1,08	1,06
ekonomičnost poslovne aktivnosti	1,06	1,06	1,03	1,05	1,05
ekonomičnost financiranja	1,64	10,01	0,51	1,37	4,76

Izvor: izrada autora, (12.8.2020.)

Ekonomičnost ukupnog poslovanja poduzeća u razdoblju od 2015. do 2019. godine je zadovoljavajuća jer je poduzeće za svaku kunu rashoda ostvarilo u rasponu od 1,05 do 1,08 kuna prihoda.

Ekonomičnost poslovne aktivnosti u promatranom razdoblju također je zadovoljavajuća, odnosno prihodi od prodaje veći su od rashoda. Poduzeće je u ovom razdoblju za svaku kunu rashoda ostvarivalo u rasponu od 1,03 do 1,06 kuna prihoda od prodaje.

Ekonomičnost financiranja ukazuje na odnos financijskih prihoda i financijskih rashoda. Vrijednosti ovog koeficijenta zadovoljavajuće su za promatrano razdoblje, osim u slučaju 2017. godine kada je vrijednost koeficijenta bila 0,51. To znači da poduzeće u tom razdoblju nije ostvarivalo dovoljno financijskih prihoda kako bi pokrilo nastale financijske rashode.

4.4.5. Profitabilnost poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.

U tablici u nastavku prikazani su pokazatelji profitabilnosti poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. Oni iskazuju sposobnost poduzeća da ostvari dobit u odnosu na prihode, imovinu i

kapital. Vrijednost pokazatelja izražava se u postotku i za sve pokazatelje iz ove skupine vrijednost bi trebala biti što veća.

Tablica 22. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća za razdoblje 2015. - 2019. godine

NAZIV POKAZATELJA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
neto marža profita	6,76%	6,87%	4,84%	7,16%	5,76%
bruto marža profita	6,87%	7,37%	5,19%	7,59%	6,07%
neto rentabilnost imovine	12,96%	13,78%	8,91%	13,72%	10,89%
bruto rentabilnost imovine	13,18%	14,78%	9,54%	14,56%	11,49%
rentabilnost vlastitog kapitala	29,67%	38,60%	28,82%	37,26%	32,56%

Izvor: izrada autora, (12.8.2020.)

Neto marža profita ukazuje na postotak prihoda koji ostaje poduzeću kao dobit nakon podmirenja svih troškova i poreza na dobit. Vrijednosti ovog koeficijenta u promatranom razdoblju kreću se od 4,84% (2017. godine) do 7,16% (2018. godine).

Vrijednosti bruto marže profita za promatrano razdoblje se kreću u rasponu od 5,19% (2017. godine) do 7,59% (2018. godine). Ovaj koeficijent ukazuje na sposobnost poduzeća za zadržavanje prihoda prije poreza, te na sposobnost menadžmenta da upravlja troškovima i obujmom poslovne aktivnosti.

Rentabilnost imovine (ROA) pokazuje koliko je poduzeće ostvarilo dobiti na jednu kunu uložene imovine. Vrijednosti bruto rentabilnosti nešto su većih postotaka od vrijednosti neto rentabilnosti te se za promatrano razdoblje kreću u rasponu od 9,54% (2017. godine) do 14,78% (2016. godine). Poželjno je da su vrijednosti što veće što ukazuje na veću profitabilnost. Kod neto rentabilnosti imovine 2016. godine je na 100 investiranih jedinica u aktivu poduzeće ostvarilo 13,78% jedinica operativnog dobitka.

Rentabilnost vlastitog kapitala (ROE) najznačajniji je pokazatelj profitabilnosti i pokazuje koliko se povrata ostvaruje na uloženi kapital. Poduzeće u promatranom razdoblju na 100 novčanih jedinica vlastitog kapitala ostvaruje u rasponu od 28,82 (2017. godine) do 38,60 (2016. godine) jedinica dobitka nakon oporezivanja.

4.4.6. Investiranje poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d.

U tablici u nastavku prikazani su pokazatelji investiranja poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. Oni ukazuju na uspješnost ulaganja u dionice poduzeća te su za njihovo izračunavanje, osim podataka iz financijskih izvještaja, potrebni i podaci o broju dionica i njihovoj tržišnoj vrijednosti.

Tablica 23. Pokazatelji investiranja poduzeća za razdoblje 2015. - 2019. godine

NAZIV POKAZATELJA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
dobit po dionici (EPS)	68,60	83,16	50,98	85,34	76,96
dividenda po dionici (DPS)	20,00	20,00	32,50	70,60	0,00
odnos isplate dividendi (DPR)	0,29	0,24	0,64	0,83	0,00
odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	15,23	14,00	23,62	11,83	18,19
ukupna rentabilnost dionice (RDu)	6,56%	7,14%	4,23%	8,45%	5,50%
dividendna rentabilnost dionice (RDd)	1,91%	1,72%	2,70%	6,99%	0,00%

Izvor: izrada autora na temelju Godišnjih izvještaja poduzeća (online), <https://www.ericsson.hr/godisnji-izvjestaji>, 12.8.2020.

S obzirom na dobivene rezultate, dobit po dionici u promatranom razdoblju oscilira, ali je također u cijelom razdoblju veća od 0 što je zadovoljavajuće. Najviša dobit zabilježena je 2018. godine i iznos joj je bio 85,34 kune po dionici. Najniža dobit od 50,98 kuna po dionici bila je 2017. godine.

Dividenda po dionici ukazuje koliko kuna dividende se ostvari po jednoj dionici. Iznos dividende bio je isti 2015. i 2016. godine, i to od 20 kuna po dionici. Najviši iznos dividende u promatranom razdoblju ostvaren je 2018. godine kada je isplaćena dividenda iznosila 70,60 kuna po dionici. U 2019. godini iznos dividende je 0 kuna jer se odlukom Glavne skupštine neto dobit Društva rasporedila u zadržanu dobit.

Odnos isplate po dividendi u omjer stavlja dividendu po dionici i dobit po dionici. Vrijednost ovog pokazatelja najviša je 2018. godine, a za 2019. godinu iznosi 0 iz prethodno objašnjenog razloga, odnosno zbog raspodjele neto dobiti u zadržanu dobit poduzeća.

Odnos cijene i dobiti po dionici smatra se najvažnijim pokazateljem za investitore. Smanjivanje njegove vrijednosti, u pravilu, upućuje na povećanje tržišne cijene dionice i/ili dobiti po dionici. U promatranom razdoblju vrijednosti ovog pokazatelja su varirale. U 2015. godini odnos cijene i dobiti iznosio je 15,23 da bi iduće, 2016. godine pao na vrijednost od 14,00. U 2017. godini zabilježen je rast vrijednosti na maksimalnu vrijednost od 23,62, ali je već iduće godine zabilježen ponovni pad. Unatoč tome, u 2019. godini vrijednost ovog pokazatelja ponovno raste i iznosi 18,19.

Ukupna rentabilnost dionice poduzeća u promatranom razdoblju kreće se od najniže vrijednosti od 4,23% 2017. godine do maksimalne vrijednosti od 8,45% 2018. godine. U 2019. godini zabilježen je pad vrijednosti ovog pokazatelja na 5,50%.

Dividendna rentabilnost dionice za dioničare predstavlja stopu profitabilnosti po tržišnoj cijeni dionice. Na temelju izračunatih pokazatelja u promatranom razdoblju vidimo da je vrijednosti ovog pokazatelja bila najviša 2017. godine (u postotku od 6,99%). U 2019. godini postotak rentabilnosti iznosi 0,00%, odnosno dividenda nije isplaćena.

5. ZAKLJUČAK

Financijski izvještaji sadrže podatke na temelju kojih se provodi analiza financijskih izvještaja. Iako se financijski izvještaji međusobno razlikuju, njihovom analizom dolazimo do cjelokupne slike poslovanja poduzeća, odnosno do informacija o financijskom stanju i poslovnoj uspješnosti te mogućim problemima. Pomoću tih informacija korisnici financijskih izvještaja donose odluke o poslovanju. Prema Zakonu o računovodstvu mikro, mali i srednji poduzetnici obvezni su sastavljati financijske izvještaje definirane prema Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja te voditi poslovne knjige. Što se tiče velikih poduzetnika, njihova obveza je vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje financijskih izvještaja prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

U ovom završnom radu provedena je analiza konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. u razdoblju od 2015. do 2019. godine metodama horizontalne i vertikalne analize. Također, poslovanje poduzeća analiziralo se i pomoću financijskih pokazatelja.

Horizontalnom analizom uspoređivali su se podaci kroz spomenuto razdoblje kako bi se došlo do dinamike promjena u apsolutnim i relativnim iznosima pozicija bilance i računa dobiti i gubitka. Rezultati horizontalne analize poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. u promatranom razdoblju pokazali su da je poduzeće 2016. i 2019. godine dosta sredstava uložilo u dugotrajnu imovinu. Također, ulaganja su uočljiva na poziciji zaliha, odnosno proizvodnje u tijeku 2018. godine, dok se iznosi kratkotrajne financijske imovine, ali i novca u banci i blagajni smanjuju. Bitno je spomenuti i povećanje rezerviranja za mirovine, otpremnine i slično te obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama 2019. godine. Dobit razdoblja varira kroz godine, kao posljedica povećanja rezerviranja i obveza, a najveće povećanje dobiti zabilježeno je 2018. godine.

Vertikalnom analizom došlo se do podataka o strukturi bilance i računa dobiti i gubitka, odnosno do udjela njihovih pojedinih stavki. Najveći udio u aktivi poduzeća odnosi se na kratkotrajnu imovinu, dok u pasivi najveći udio pripada kapitalu i rezervama. Rezultati analize računa dobiti i gubitka pokazuju da se najveći udio prihoda odnosi na prihode od prodaje (izvan grupe), dok su kod rashoda visoki udjeli troškova osoblja te materijalnih troškova.

Prema izračunatim pokazateljima likvidnosti može se zaključiti da je poduzeće u stanju podmirivati svoje obveze, dok pokazatelj zaduženosti ukazuje da se poduzeće većim dijelom financira iz vlastitih izvora sredstava te da je rizik ulaganja u poduzeće malen. Koeficijenti pokazatelja aktivnosti imaju zadovoljavajuće vrijednosti, ali bi bilo poželjno da su vrijednosti koeficijenta naplate potraživanja u danima što manje. Kod pokazatelja ekonomičnosti vidljivo je da je razlika prihoda i rashoda mala, ali društvo ostvaruje dobit tijekom čitavog promatranog razdoblja jer su iznosi prihoda veći od rashoda. Profitabilnost poduzeća u promatranom razdoblju ukazuje na pozitivno poslovanje iako su vrijednosti ovih koeficijenata dosta niske. Kod pokazatelja investiranja vidljivo je da iznos dividendi po dionici raste, ali se 2019. godine neto dobit odlukom Glavne skupštine raspoređuje u zadržanu dobit. Tržišna cijena dionice najviši iznos ima 2019. godine.

Analizom poslovne uspješnosti poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. može se zaključiti da u promatranom razdoblju poduzeće posluje uspješno te ostvaruje dobit, ali uz visoke rashode

koji se većinom odnose na rezerviranja za mirovine, doprinose i slično, te zalihe potrebne za proizvodnju. Bez obzira na uspješno poslovanje i jaku poziciju na tržištu, analizom financijskih izvještaja i pravovaljanim odlukama menadžmenta poduzeća može se doći do još boljih rezultata i, u konačnici, do povećanja dobiti.

POPIS LITERATURE

Stručne knjige

Belak, V., Profesionalno računovodstvo: prema MSFI i Hrvatskim poreznim standardima, Zgombić & Partneri - nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, 2006.

Belak, V., Analiza poslovne uspješnosti - 130 ključnih pokazatelja performanse i mjerila za kontroling, RRiF plus d.o.o. za nakladništvo i poslovne usluge, Zagreb, 2014.

Bešvir, B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, Zagreb: RRiF plus, 2008.

Brekalo, F., Revizija financijskih izvještaja. Zagreb: Faber & Zgombić Plus, 2004.

Choi D., S., F., International Accounting, Sixth edition, Library of Congress Cataloging in Publication Data, 2008.

Gulin, D. et al., Upravljačko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika - RIF, Zagreb, 2011.

Ježovita, A., Žager, L., Ocjena zaduženosti poduzeća pokazateljima profitabilnosti, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, Ekonomski fakultet Zagreb, Zagreb, 2014.

Pervan, I., Menadžersko računovodstvo, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2014.

Vance, E., D., Financial analysis & decision making, The McGraw - Hill Companies, Inc, 2003.

Vujević, I., Analiza financijskih izvještaja, Sveučilišna knjižnica u Splitu, ST - Tisak, 2009.

Vukičević, M., Financije poduzeća, Golden marketing - Tehnička knjiga, Zagreb, 2006.

Vukičević, M., Odobašić, S., Osnove financija, Zaprešić: Visoka škola za poslovanje i upravljanje „Baltazar Adam Krčelić“, 2011.

Vukoja, B., Analiza financijskih izvještaja kao temelj za donošenje poslovnih odluka, International conference 2009 SME, Zenica, 2009.

Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o., Zagreb, 2008.

Žager, L. et. al., Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: RRiF, 2017.

Žager, K., et al., Osnove računovodstva - Računovodstvo za neračunovođe. Zagreb: RRiF, 2007.

Žager, K. et. al., Računovodstvo I. Zagreb: RRiF, 2016.

Stručni i znanstveni časopisi

Kovačić, D., Pokazatelji uspješnosti svih poduzetnika u 2016. godini prema djelatnostima, RRiF Plus, RRiF br. 07/17, 2017

Zakoni, pravilnici i akti

Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, NN, br. 95/16,

Zakon o porezu na dobit, NN, br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20,

Zakon o računovodstvu, NN, br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20

Internet stranice

Fina, RGFI - javna objava, Registar godišnjih financijskih izvještaja, <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>, (1.8.2020.)

Ericsson Nikola Tesla, Povijest, <https://www.ericsson.hr/povijest>, (1.8.2020.)

Ericsson Nikola Tesla, Godišnji izvještaji, <https://www.ericsson.hr/godisnji-izvjestaji>, (1.8.2020.)

Zagrebačka burza, Financijski izvještaji, <https://zse.hr/default.aspx?id=36774>, (1.8.2020.)

Zagrebačka burza, Vrijednosnica ERNT, <https://zse.hr/default.aspx?id=10006&dionica=237>, (12.8.2020.)

POPIS ILUSTRACIJA

Slike

Slika 1. Povezanost pokazatelja analize financijskih izvještaja i temeljnih kriterija dobrog poslovanja.....	17
--	----

Tablice

Tablica 1. Struktura bilance.....	3
Tablica 2. Struktura računa dobiti i gubitka.....	8
Tablica 3. Izvještaj o novčanom toku (direktna metoda).....	10
Tablica 4. Pokazatelji likvidnosti.....	18
Tablica 5. Pokazatelji zaduženosti.....	19
Tablica 6. Pokazatelji aktivnosti.....	20
Tablica 7. Pokazatelji ekonomičnosti.....	21
Tablica 8. Pokazatelji profitabilnosti.....	22
Tablica 9. Pokazatelji investiranja.....	23
Tablica 10. Prodaja po tržištima (u milijunima kuna).....	25
Tablica 11. Osnovni podaci kompanije za 2019. godinu.....	26
Tablica 12. Bilanca poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. za razdoblje od 2015. do 2019. godine.....	27
Tablica 13. Račun dobiti i gubitka poduzeća Ericsson Nikola Tesla za razdoblje od 2015. do 2019. godine.....	33
Tablica 14. Horizontalna analiza bilance društva Ericsson Nikola Tesla d.d.....	39
Tablica 15. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka društva Ericsson Nikola Tesla d.d.	45
Tablica 16. Vertikalna analiza bilance društva Ericsson Nikola Tesla d.d.	51
Tablica 17. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka društva Ericsson Nikola Tesla d.d.	57
Tablica 18. Pokazatelji likvidnosti poduzeća za razdoblje 2015. - 2019. godine.....	61
Tablica 19. Pokazatelji zaduženosti poduzeća Ericsson Nikola Tesla d.d. 2015. - 2019. godine.....	62
Tablica 20. Pokazatelji aktivnosti poduzeća za razdoblje 2015. - 2019. godine.....	63
Tablica 21. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća za razdoblje 2015. - 2019. godine.....	64

Tablica 22. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća za razdoblje 2015. - 2019. godine.....	64
Tablica 23. Pokazatelji investiranja poduzeća za razdoblje 2015. - 2019. godine.....	65